...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...С-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(1887) | 1955 оной декабриин 7, среда | Сэн 20 мүнгэн

Идеологическа хүдэлмэриие ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха

...логическа хүдэлмэриие сэг... ябадалые усадхаха, манай ...удай идейно-политическэ бэ...ые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, ...тическа хүдэлмэриин хэмжээе ...рэшэнь үргэхэ гэһэн зорилго ...э Союзай Коммунистическэ ...н XIX съезд табиһан байна.

...С-эй XIX съездһээ хойшо үн...үе соо манай республика до...ад зоной дунда ябуулагдадаг ...огическа хүдэлмэри зарим тэ...жараа. Партийна гэгээрэлдэ ...уранай гурим эбдэдэг ушар...садхагдаа. Теоретическэ ба по...скэ бэлэдхэлтэй, пропаган...а хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй ...андистнуудай тоо олошороо. ...йна пропагандада хооһоор ...дэхэ, марксистско-ленинскэ ...е шудалалгада догматичес...андаха ябадал эдэ бүгэдын ...усадхагдажа байна.

...мышленность, хүдөө ажахые ...культурые саашадань хүгжөө...ар КПСС-эй Центральна Ко...й январска болон июльскэ ...үүдэй табиһан ехэ зорилго...бэелүүлгэ хадаа бүхы пар...олитическэ, идеологическа ...рииие һайжаруулха, тэрэниие ...уеын бодото байдалтай, ком...ическэ байгуулалтын зорил...ай нягта холбоотойгоор ...а эрилтэ табина.

...эй хамта, идеологическа, ...олитическэ, пропагандистска ...эридэ ехэхэн дутагдалнууд ...һаар. Мүнөө үедэ ябуулагда...һан идеологическа хүдэлмэ...ои дутагдал юуб гэхэдэ, идео...ска хүдэлмэри коммунистиче...айгуулалтын зорилгонуудтай ...шарта холбоогүйгөөр ябуу...а. Ажабайдалаар шалгагда...үү юумые түргэн оложо сог..., тэрэниие дэлгэрүүлжэ ша...агүй. Манай хүдэлмэридэ ...эдэг бүхы юумэнүүдтэй шан...эл хэгдэнэгүй.

...логическа хүдэлмэриин дутаг...д һаядаа боложо үнгэрһэн ...на конференцинүүд дээрэ тон ...элирүүлэгдэһэн байна.

...ын аймагай партийна конфе...ээрэ ажалшадай дунда идео...ска хүдэлмэриие һулаар ...анайнь түлөө делегадууд пар...комые шангаар шүүмжэлһэн ...Партиин айкомой бюрогой гэ...айкомой таһагуудые даагша...магай советскэ хүтэлбэрилхы ...эрилэгшэд колхознигуудай, ...д болон совхозой хүдэлмэри...эй үмэнэ политическэ элидхэл ...эдэг, колхозуудай, МТС-үү...совхозуудай хүтэлбэрилэг... экономическа һуралсалые ...үй, хүмүүжүүлгын хүдэл...һайжаруулхадань партий...ын организацинуудта бодо...амжа үзүүлдэггүй байгаа. ...а һуралсалай шэнэ жэлэй ...хоёр һара үнгэрбэшье, хэ...үжогуудта заняти эхилээдүй, ...нийнь оройдоо 2—3 заняти ...һэн байна. Тиихэдэ бэеэ ...һураха гэжэ бэшүүлһэн ком...уудай олонхинь политическэ ...ура шудалжа эхилээдүй.

..., Бичурын, Мухаршэбэрэй аймагай партийна конференцинүүд дээрэ идеологическа хүдэлмэриин һулаар табигданхай байһаниинь мүн лэ элирүүлэгдээ. Эдэ дурсагдаһан аймагуудта партийна, советскэ, ажахын кадрнуудай марксистско-ленинскэ политическэ экономиие шудалалгада ёһотой анхарал табигданагүй. Партиин түүхые болон теориие шудалан үзэлгэ коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудтай нягта холбоогүйгөөр ябуулагдана. Тиимэһээ партийна пропаганда партийна организацинуудай урда табигдаад байһан ажахын-политическэ шухала зорилгонуудые шиидхэхын түлөө бүхы коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлгэдэ һулаар нүлөөлнэ.

МТС-үүдэй зонодохи партиин айкомуудай инструкторска группанууд олон ушарта идеологическа хүдэлмэриие һайжаруулгада, партийна пропагандада ёһотой анхаралаа табинагүй гэжэ олон конференцинүүд дээрэ ехэ зүбөөр тэмдэглэгдээ.

Олониитын дунда ябуулагдаха хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие ганса лэ агитаторнуудта даалгажа болохогүй, партийна комитедэй секретарьнууд, бюрогой гэшүүд өөһэдөө нэн түрүүн политическэ элидхэл ажалшадай үмэнэ хэжэ байха ёһотой гэжэ парти заадаг. Партиин энэ заабари хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэхэ зэргэтэй. Имагтал идеологическа хүдэлмэриин һулаар табигдаһан газартал хуушанай гээгдэнги үзэгдэлнүүд, архи ууха, ажалдай журам ба ниитын гурим эбдэхэ ушарнууд үзэгдэдэг.

Идеологическа хүдэлмэри политическэ ба ажахын зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулагдаха зэргэтэй. Ажахымнай амжалтанууд хадаа нэн түрүүн манай хүнүүдэй ушар ёһо мэдэлгэһээ, тэмсэлэйнгээ уг зорилгые тэдэнэй һайнаар мэдэһэнһээ дулдыдаха байна. Советскэ хүнүүдэй ушар ёһо мэдэрэлгые дээшэлүүлгэдэ партийна организацинуудай ябуулдаг идеологическа хүдэлмэри зорюулагдаха зэргэтэй. Ажал хүдэлмэридөө, ниитын зөөридэ коммунистическээр хандаха ябадалые үдэрһөө үдэртэ бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Эхэ орондоо инаглан дурладаг, арадуудай тэгшэ эрхые хүндэлдэг үзэлтэй, пролетарска интернационализмын үзэлтэй, коммунизм байгуулха замда тушаалдаһан бүхы бэрхэшээлнүүдые дабан гарахаар бэлэн, өөһэдынгөө хүсэндэ этигэдэг гүнзэгы идейнэ, моральна талаараа бата хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ идеологическа хүдэлмэриин шухала зорилгонь болоно.

Идеологическа хүдэлмэриие улам дээдэ хэмжээндэ үргэхын тула түбхын түрүүндэ партийна комитедүүд хадаа партийна ба ниитэ зоной дунда ябуулагдадаг пропагандые эрид һайжаруулха, гадна политическэ агитациие ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха, тиихэдэ эдэ бүгэдые ажалшадай, партийна организацинуудай шиидхэжэ байгаа зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулха уялгатай.

Москвада партийна конференцинүүд боложо байна

...вада районно партийна кон...нүүд политическэ үүсхэл ...н оршон байдалда боложо

...С-эй ЦК-тэй июльскэ Плену...дхэбэринүүдые бодото хэрэг ...бэелүүлхын түлөө, КПСС-...ездые эрхимээр угтахын тү...сэлээ шангадхаха шухала ...уманска, Железнодорожно ...нска, Октябрьска ба Проле... районуудай партийна конференцинүүд дээрэ коммунистнууд хэлэбэ.

Дзержинскэ, Киевскэ, Кировскэ, Куйбышевска, Москворецкэ болон бусад хэдэн районуудай партийна конференцинүүд декабриин 2-то дүүрэбэ.

Пролетарска, Киевскэ, Щербаковско, Москворецкэ болон Сталинска районуудай партийна конференцинүүдтэ А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. З. Сабуров, П. Н. Поспелов хабаадалсаба. (ТАСС).

...Темлюйскэ барилгашадай амжалта

...емлюйскэ барилгын трестын коллектив партиин XX съездые ...ай эрхим амжалтаар угтахын түлөө дээшэлүүлэгдэһэн уялга ..., жэлэйнгээ түсэбые Советскэ Конституциин Үдэр—декабриин ...дүүргэхээр шиидэһэн юм.

...жалай бүтээсые эрид дээшэлүүлһэнэй, техникые зүбөөр ашаг...ай, социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар ...юйскэ трестын барилгашад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь ...1955 оной ноябриин 30-да дүүргээ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

Советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд манай орон дотор коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ советскэ арадай илалтануудые зоригжуулжа ба эмхидхэжэ байдаг Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ өөрынгөө халуун баярые хүргэнэ.

Советскэ архитекторнууд — манай агууехэ, олонациональна гүрэнэй составта ороһон бүхы ахадүү союзна республиканудһаа ерэһэн съездын делегадууд советскэ архитектурын хүгжэлтые сэсэн мэргэнээр хүтэлбэрилдэгэйнь түлөө Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедтэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ гүнзэгы ехэ баяр баясхалан хүргэнэ.

Барилгын ба архитектурын асуудалнуудай талаар Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын бүхы документнүүд дотор, тэрэ тоодо «Проектнүүдые зохёохо ба барилга эрхилхэ талаар гарадаг үлүү гаргашануудые усадхаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1955 оной ноябриин 4-нэй тогтоол дотор архитектурно-барилгын хэрэгтэхи парти, правительствын хараа шугам шууд сэхээр, гүнзэгыгөөр харуулагданхай.

Советскэ архитекторнүүдэй Хоёрдохи съездэ КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалга хадаа түүхэтэ ехэ удхашанартай документ мүн, тэрэ хадаа советскэ архитекторнүүдэй коллективые бүри нягтаар жагсааха, манай орон дотор архитектурно-барилгын хэрэгые үндэһөөрнь һайжаруулха зорилгонуудые бэелүүлгэдэ тус коллективые элсүүлхэ байна.

Агууехэ Ленинэй заабариие бэелүүлэн, советскэ арад Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэреэр манай түгэс хүсэнэй ба ажана һайн байдалай үндэһэ һууриие — хүсэ ехэтэй хүндэ промышленностиие хүгжөөжэ, бусад түхэлэй промышленна үйлэдбэриие бэхижүүлэн хүгжөөжэ, хүдөө ажахые дэбжээн бэхижүүлжэ, байрын ба культурно-ажаһуудалай барилгые туйлай ехээр эрхилжэ байна, советскэ арадай хододоо ургажа байдаг материальна ба культурна эрилтэнүүдые хангаха тухай манай парти, правительствын анхарал оролдолгонь энээн дотор харагдана.

Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэреэр манай арад хадаа арадай ажахые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлээд, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин болохоёо байгаа XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөе дэлгэрүүлэн, тэрэ түсэбые али бүхы талаар үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Дайнай хойто тээхи үедэ советскэ барилгашад ехэ хүдэлмэри хээ. Фашистнуудай һандаргаһан промышленна предприятинууд, городууд болон тосхонууд үзэгдөөгүй богони болзор соо һэргээгдэн бодхоогдоо.

Манай городууд болон тосхонуудые һэргээн бодхоолгын асари ехэ барилга ба энэ барилгые саашадань хүгжөөлгэ хадаа капитальна барилгые хэмгүй ехээр эрхилэлгэтэй холбоотой байгаа. Бүхы барилгашадтай хамтадаа шэн зоригтойгоор ажаллаһан советскэ архитекторнууд энэ хүдэлмэриин амжалтада ехэ үүргэ гүйсэдхөө.

Гэбэшье, КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй элирүүлһэнэй ёһоор, советскэ архитектурада, олон архитекторнүүд болон проект зохёодог организацинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд ба алдуунууд бии байгаа гэбэл, хүн зондо таатай зохид байдал бии болгохо гэхын орондо, харин архитектурын газаа талаһаа үзэмжэтэй байлгада анхарал ехээр хандуулагдадаг, үлүү ехэ гаргашанууд хэгдэдэг, арьбалалта хэхэ ба гэр байшангуудые таатай һайнаар ашаглаха эрилтэнүүдтэй зохилдодоггүй, промышленна, хүдөө ажахын ба гэр байрын архитектурые хэрэгсээдэггүй ябадал үзэгдэдэг байгаа. Архитектурада гаргагдаһан эдэ алдуунууд хадаа олон архитекторнүүдэй хүдэлмэридэ буруу шэглэлэй байһанай, архитектурын зорилгонуудые тэдэнэрэй хүсэд ойлгодоггүй байһанай, үлүүсэ хөөргэһэнэй, классическа уг заншалай үүргые хазагайруулһанай, индустриальна барилгын эрилтэнүүдые хэрэгсээдэггүй байһанай эсэстэ тохёолдоһон байна.

Советскэ архитектурын творческо зорилгонуудые, манай гаргаһан алдуунуудые архитекторнүүдэй республиканска съезднүүд, городской конференцинүүд дээрэ, Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд дээрэ шүүмжэлхы ёһоор зүбшэн хэлсэлгэ хадаа парти, правительствын архитектурно-барилгын хэрэгтэхи хараа шугамһаа иигэжэ хазагайрһан ябадал архитекторнүүдэй ажал-ябуулгада үргэнөөр дэлгэрэнхэй байгаа гэжэ харуулаа.

Городые барихадаа таатай зохид, модо тарижа ногооруулһан кварталнуудые байгуулжа, ажалшадай ажабайдалда эгээн таарамжатай эрхэ нүхэсэл байгуулхын орондо олон ушарнуудта үйлсэнүүд болон талмайнуудые газаа талаһаань харахада үзэмжэтэй болгохые оролдохо; ашаг туһагүйгөөр гоёохые оролдон, городской барилгые гаргаша багатай, городые болбосон һайн болгохо, транспортые хүгжөөхэ ба хүн зондо таатай зохид эрхэ нүхэсэл байгуулха интересүүдые хэрэгсээдэггүй ябадал үзэгдэдэг байгаа.

Байрын ба олониитын гэр байшангуудай проектнүүдые зохёохо ба барилгыень эрхилхэ үедэ архитектурада буруугаар хандадаг байһан ябадал хадаа экономикые ба типовой проект зохёолгые тоохогүй, газаа тээһээнь харахада гоё байхыень оролдохо, советскэ архитектурада таарамжагүй гоёолтын үлүү ехээр хэгдэхэ ябадалда хүргэдэг байгаа.

Гол түлэб индивидуальна проектнүүдээр промышленна предприятинуудые бариха үедэ территоринуудай ба коммуникацинуудай хэмжээ үлэмжэ үргэдхэгдэдэг, гэр байшангуудай ба барилганuудай талмайнууд болон хэмжээнь ехэдхэгдэдэг, барилгын конструкцинууд ашагтай бэшээр шэлэгдэн абтадаг, промышленна байшангуудые барихадаа тэдээндэ таарамжагүй ба харша урданай архитектурын формонууд хэрэглэгдэдэг байгаа.

Гаргагдаһан алдуунууд ба дутагдалнууд хадаа техническэ талаараа таатай зохид байхыень, гэр байшангуудые барилгын ба ашаглалгын гаргаша багатай байхыень бодожо, зүб зохидоор түсэблэхэ ябадалда хохидол ушаруулан гол түлэб архитектурын гадаада талыень шиидхэлгэдэ уран барилгашадай анхаралые хандуулдаг байһан манай архитектурна наукын гээгдэлһээ нилээд ехээр дулдыдаһан байна.

Архитектурна теори болон практикадахи хазагайруулгануудта архитекторнүүдэй союзай центртэхи ба нютагуудтахи хүтэлбэриин зүгһөө эрид сэхэ байнгүйгөөр, эбсэхэ ёһоор хандадаг байһан ябадал хадаа дутагдалнуудай дэлгэрэлгэдэ туһалһан байна.

Гаргаһан алдуунуудайнгаа ехэ байһаниие советскэ архитекторнууд гүнзэгыгөөр мэдэрнэ, эдэ алдуунууд барилгын үные эрид химдаруулжа, болзорыень хороожо үгэдэг ябадалые, арад зондо хэрэгтэй байрын ба культурно-ажаһуудалай гэр байшангуудай тоое түргэнөөр олодхожо үгэдэг ябадалые, барилгын индустриальна аргануудые хүгжөөхэ ба хэрэглэхэ ябадалые хэдэ хэдэн ушарнуудта һаатуулжа байгаа.

Советскэ архитекторнууд социалистическэ реализмын эрилтэнүүдые өөһэдынгөө ажал-ябуулгадаа баримталха байна, тус реализм хадаа формалистическэ аргануудтай ба урданай архитектурын жэшээнүүдые нюдэ балай хэрэглэдэг ябадалай, мүн архитектурна уг заншалые хэрэгсээдэггүй ябадалтай тааралдадаггүй байна.

Манай арадта таатай зохид гэр байранууд, һургуулинууд, клубууд, больницанууд болон бусад байшангуудые, болбосон һайн ба гоё һайхан городууд болон тосхонуудые барижа үгэхэһөө үлүү хүндэтэй творческо зорилго советскэ архитекторнүүдтэ — Эхэ оронойнгоо патриодуудта байгаагүй, байхашьегүй юм.

Таатай зохид, гаргаша багатай, барихада бэлэн, эрхим-индустриальна, гоё һайхан гэр байшангуудые олоор бариха арга боломжо олгохо типовой проектнүүдые байгуулха хүдэлмэри хадаа энэ зорилгые шиидхэлгэдэ тон шухала удхашанартай. Типовой проектнүүдые эрхимээр зохёохо конкурснууд хадаа энэ тон шухала хэрэгые парти, правительствын туйлай ехэ удхашанартай гэжэ тоолодог байһые харуулна.

Советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд барилгые эрид химдаруулжа, хүн зоной ажаһуудалай условинуудые һайжаруулжа үгэхэ типовой проектнүүдые тон ойрын сагта байгуулхын тулада манай архитекторнууд өөһэдынгөө бүхы хүсые, эрдэмые, дүй дүршэлые зорюулха байна гэжэ КПСС-эй Центральна Комитедые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведые найдуулна. Хоёр, гурба, дүрбэ ба табан дабхартай ажаһуудалай гэрнүүдэй; 250, 400, 800 һурагшадай һураха һургуулинуудай; зуу, хоёр зуу, гурбан зуу ба дүрбэн зуун һууритай больницануудай; үхибүүдэй эмхи зургаанууд, магазинууд, ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай, кинотеатрнууд, санаторинууд болон амаралтын байшангуудай типовой шэнэ проектнүүд 1956 ондо байгуулагдаха, тэдэ проектнүүд хадаа гэр байшангуудые бариха индустриальна аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ арга боломжо олгохо хабсарагдадаг түмэр-бетоноор хэгдэһэн унифицированнэ конструкцинуудые хэрэглэлгэһээ үндэһэтэй байха юм.

Заводто бүтээгдэһэн зүйлнүүдые үргэнөөр хэрэглэн, баригдахаар хараалагдаһан промышленна ба хүдөө ажахын барилгануудые олоор бариха үйлэдбэриин универсальна байшангуудай типовой проектнүүд мүн тэрэшэлэн зохёогдохо байна.

Советскэ архитекторнууд энэ ехэ хүдэлмэри хэхэдээ проект зохёолгын ба барилгын эсэгэ ороной ба хилын саадахи эрхим дүй дүршэлые шудалан хэрэглэхэ байна.

Типовой проектээр барилга эрхилхэ ябадал хадаа городууд болон тосхонуудые түсэблэхэ ба бариха асуудалнуудые тон хурсаар табина. Хизаарлагдаһан тоото типовой проектнүүдэй үндэһөөр ажалшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэнүүдые бүхы талаарнь хангаха, кварталнуудые барилгын элдэб системэнүүдые байгуулха гэһэн шэнэ зорилго бидэнэрэй урда табигдана. Гэр байрануудтай таатайгаар зохилдуулан, модо тарилгые үргэнөөр эрхилхэ, үхибүүдэй наадаха ба амарха талмайнуудые байгуулха, байрын гэрнүүдые магистральна үйлсэнүүдэй шууяанһаа зайсуулха, үхибүүдэй садууд, яслинууд, һургуулинууд болон культурно-ажаһуудалай ба коммунальна бусад гэр байшангуудые зүб зохидоор бариха гээшэ манай творческо эрмэлзэлгэ болохо ёһотой.

Энэ тон шухала хэрэгтэ туһаламжа үзүүлхын тулада советскэ архитекторнүүдэй союз бүхы оролдолгоёо гаргаха байна.

Таатай зохид, экономична, индустриальна ба гоё һайхан барилгануудай типовой проектнүүдые зохёожо, барилгада шадамараар хэрэглэхэ, болбосон зохид кварталнуудые байгуулха гээшэ творческо зорилгонуудые шиидхэлгэдэ бүхы талаһаань хандахые архитекторнүүдһээ эринэ. Эдэ гол зорилгонуудые хэн шиидхэжэ шадаха байнаб, тэрэл лэ энээнһээ хойшодоо архитектурын ёһотой мастер болохо байна.

Түмэр-бетонно хабсарагдадаг конструкцинуудые хаа хаанагүй хэрэглэхэ ябадал хадаа хабсарагдадаг түмэр-бетон үйлэдбэрилгын технологиие, барилга хэхэ индустриальна шэнэ аргануудые гүнзэгыгөөр ойлгохые бидэнэрһээ эринэ.

Архитекторнүүдэй инженернэ мэргэжэлые тон богони болзор соо дээшэлүүлхэ, архитектурно-барилгын зорилгонуудые комплексноор шиидхэхэдэ шухала болодог барилгын экономикын ба технологиин эрдэмые архитекторнүүдэй шудалха хэрэгтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ ябадалые советскэ архитекторнүүдэй Союз өөрынгөө уялга гэжэ тоолоно.

Советскэ архитекторнүүдэй Хоёрдохи съезд Барилгын ба архитектурын академи байгуулагдаха болоһые һайшаан баясана. Тэрээниие комплексноор байгуулжа, архитектурна болон барилгын-техническэ институдуудые, полигонуудые, лабораторинуудые ба экспериментальна барилгые үргэнөөр байгуулга хадаа барилга болон архитектурын талаар гол шухала научна проблемэнүүдые гүйсэд һайнаар шиидхэлгые хангаха, барилгын практикада бодото һайн туһаламжа үзүүлхэ ябадалые хангаха байна.

Советскэ архитекторнүүдэй Союз научна хүдэлмэринүүдые зүбшэн хэлсэжэ ба архитектурно-барилгын хэрэгэй тон шухала асуудалнуудай талаар дискуссинуудые эмхидхэжэ, наукын хүгжэлтэдэ али бүхы туһаламжа үзүүлжэ байха.

Парти, правительствын табиһан асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада советскэ архитекторнууд конструкторнуудтай, экономистнуудтай, сантехнигүүдтэй, технологуудтай, барилгашадтай нягтаар харилсан ажаллаха.

Барилгын индустриальна аргануудые амжалтатайгаар хэрэглэлгэ ба тэрээнэй шанарые һайжаруулга хадаа барилтын ба гоёолтын шэнэ материалнуудые, гэр байшангууд болон барилганuудта хэрэгтэй түхеэрэлгын зүйлнүүдые, үйлэдбэрилгын гээгдэлые түргэнөөр усадхаха эрилтэ хэнэ. Советскэ архитекторнүүдэй Союз үйлэдбэрилэн гаргагдажа байгаа барилгын материалнуудые, элдэб зүйлнүүдые болон гэр байшангуудай түхеэрэлгэнүүдые зүбшэн хэлсэжэ, заводуудай үйлэдбэрилһэн бэлэн продукциин выставкэнүүдые эмхидхэжэ, эрхим һайнуудыень шэлэн абажа, материалнуудай болон түхеэрэлгын зүйлнүүдэй ассортиментыень үргэдхэхын, шанарыень һайжаруулхын тулада бүхы хэмжээ абаха байна.

Манай кадрнуудые хүмүүжүүлгын шухала аргань болохо шүүмжэлэлые ба өөрыгөө шүүмжэлгые бидэнэр өөһэдынгөө творческо организаци дотор үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди, шэнэ, залуу архитекторнүүдые олониитын, практическа ба научна хүдэлмэридэ зоримгойгоор дэбжүүлхэ ябадал хангахабди.

Советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд хадаа манай архитектурые хүгжөөлгэдэхи түүхэтэ шухала зүйл мүн болоно. Советскэ архитекторнууд арадайнгаа үмэнэ ямар ехэ уялгатай байһанаа гүнзэгыгөөр мэдэрнэ, өөһэдынгөө алдуунууд болон дутуу дундануудые мэдэрнэ.

Проект зохёолго ба барилгадахи эдэ дутагдалнуудые усадхахын, творческо шэнэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада бүхы шадалаараа оролдохобди гэжэ бидэнэр, съездэ хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведые бүхы советскэ архитекторнүүдэй үмэнэһөө найдуулнабди. Энэ хадаа манай арадай ажабайдалые улам һайжаруулгада, Советскэ Союзай экономикые саашадань хүгжөөлгэдэ туһалха байна.

Советскэ Союзай Коммунистическэ парти, тэрээнэй алдарта Центральна Комитет мандаха болтогой!

Советскэ правительство мандаха болтогой!

СОВЕТСКЭ АРХИТЕКТОРНҮҮДЭЙ БҮХЭСОЮЗНА ХОЁРДОХИ СЪЕЗД.

Советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна 2-дохи съезд дүүрэбэ

Советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд декабриин 3-да өөрынгөө хүдэлмэриие түгэсхэбэ.

Нэгэдэхи ба хоёрдохи съезднүүдэй хоорондохи үедэ советскэ архитекторнүүдэй Союзай правлениин эрхилһэн ажал-ябуулгые сэгнэхэ зуураа, делегадууд правлениин хүдэлмэриие ханпалтатүй гэжэ тоолохо гэһэн шиидхэбэри баталба.

Архитекторнүүдэй, проект зохёолгын ба барилгын организацинуудай бүхы хүдэлмэри хадаа парти, правительствын шиидхэбэринүүд доторхи, мүн тэрэшэлэн советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съездэ КПСС-эй ЦК-тэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалга доторхи заабаринуудһаа үндэһэлхэ ёһотой гэжэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд тоолоно гээд нэгэн дуугаар абтаһан резолюци доторнь хэлэгдэнэ. Эдэ заабаринууд хадаа бүхы архитекторнүүдэй, проект зохёолгын ба барилгын организацинуудай, манай Союзай зохёон байгуулхы ажал-ябуулгын программань болохо зэргэтэй.

Съезд дээрэ табигдаһан элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгын үедэ, съездын адресаар абтаһан ажалшадай бэшэгүүд дотор шухала шүүмжэлэлгэ ажаглалтанууд хэгдэһэн, барилгын ба архитектурын шанарые һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн үнэтэ, бодото дурадхалнууд оруулагдаһан байна.

Съездын материалнуудые наринаар хаража үзэхэ, парти, правительствын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, Союзай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха талаар тодорхой хэмжээ-ябуулганууды зохёохо ба бэелүүлхэ гэжэ архитекторнүүдэй Союзай шэнээр һунгагдаһан Правлениие съезд уялгалаа. Съезд хадаа архитекторнүүдэй урда табигдаһан зорилгонуудтай зохилдуулан, Союзай нютагуудтахи организацинуудай хүдэлмэри хаража үзэхэ, тиихэдээ барилгашадтай ба барилгын материалнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэй харилсаа холбоогоо һайжаруулха гэжэ Правленидэ даалгаһан байна. Союзай гэшүүдэй дунда ябуулагдадаг идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулгада, тэдээнэй мэргэжэл шадабарииень бүхы хэмжээгээр хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулха гэжэ Правленидэ даалгагдаа.

Уставай талаар Редакционно комиссиин түрүүлэгшэ **Г. В. Головко** СССР-эй архитекторнүүдэй Союзай Уставай проект тушаа комиссида оруулагдаһан дурадхалнууд болон заһабаринууд тухай үсэгэлдэр съезд дээрэ хэлэһэн байна. Съезд эдэ заһабаринууд болон дурадхалнуудые зүбшэн хэлсээд, һүүлээрнь СССР-эй архитекторнүүдэй Союзай Уставые нэгэн дуугаар баталба.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ бэшэгые съезд ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталаа.

Съезд болбол СССР-эй архитекторнүүдэй Союзай шэнэ правлениие зуун хүнэй составтайгаар һунгаа. Мүн шалгалтын комисси һунгагдаһан байна.

Хэлсэхэ зүйлнүүд дүүрэжэ, советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд хаагдаһанда соносхогдобо.

(ТАСС).

Н. С. Хрущевой, Н. А. Булганинай Рангунда ошоод байhан тухай

Национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө бирманскэ арадай тэмсэлэй вождь, герой-патриот Аунг Сан ба тэрэнэй саг зуурын правительствын министрнүүдэй хүүр дээрэ Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев декабриин 2-ой үглөөгүүр веногуудые табяа. Аунг Сан болон эдэ министрнүүдые бирманскэ арадай бэеэ даанхай байдалай дайсад 1947 оной июлиин 19-дэ хорото муухайгаар алаhан байгаа.

Веногуудые табилгын ёhолол дээрэ Н. А. Булганин Н. С. Хрущев хоёрой Бирма соогуур аяншалхадань тэдэнтэй суг ябалсаhан хүнүүд, тэрэшэлэн СССР-hээ Бирманскэ Союзда байдаг посол А. Д. Щиборин, Бирманскэ Союзhаа СССР-тэ байдаг посол У Монг Он байлсаа.

Удаань, советскэ айлшад эртэ урдын буддийскэ алтан оройтой Шве-Дуганда — Зүүн Урда Азиин буддын шажантанай дацан хиидтэ, Рангунай түүхэтэ эгээн лэ гайхамшагта памятнигта ошоhон байна. Энэ дуганай зуун метр үндэртэй алта шараhан ганжар шанга наранай туяада толотон город дээгүүр hонирхолтойгоор яларан харагдана. Энэ дуган үндэр хада дээрэ хоёр мянга табан зуун жэл соо оршон байгаа, тиигээд нэгэтэ бэшэ hэльбэн заhагдадаг байhан болобошье өөрынгөө эртэ урдын түхэл янзые хубилгаагүй байха юм. Айлшад үндэр тэшхүүрнүүдэйнь нэгээр дуганай орой өөдэ гаража, алта шараhан ганжарайнь доодо талын дабхар соохи буддын элдэб түхэлэй ба хэмжүүрэй дурсэ түхэлнүүдые хараhан байна.

Сүмые сахигшадай нэгэн айлшадые угтажа сүмэ соохи юумэнүүд тухай хөөрэжэ үгөө.

Хүндэтэ айлшадые угтадаг газартань Н. С. Хрущевой, Н. А. Булганинай, тэдэнтэй ябалсаhан хүнүүдэй ба хэблэлэй түлөөлэгшэдэй хоорондо энэ сүмэ тухай хөөрэлдөөн болоhон байна.

Шве-дуганиие хаража дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр, Рангун шадарай hуурин газарнуудай нэгэндэ байдаг «эб найрамдалай дацаниие» айлшад ошожо хараа. Бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхые Бирмын буддын шажантанай хүсэн эрмэлзэдэг байhанай тэмдэг болгон премьер-министр У Нугай үүсхэлээр энэ дацан 1952 ондо баригдаhан байгаа.

Алта шараhан шобгор оройтойгоор ба эртэ урдын түхэл янзаар баригдаhан энэ дацантай зэргэлээд, 1954 онhоо хүдэлмэрилжэ эхилhэн буддын агуухэ VI синодой hаяхан баригдаhан заседанинуудай зал — «Чатта Сангаяна» гэдэг бии юм. Энэ зал дотоодо талаhаа гоё hайнаар шэмэглэгдэhэн болобошье, газаа талаhаа юрын шулуугаар хэhэн обоо шэнги харагдадаг юм. Үльгэр домогой ёhоор будда арад зондо хүрэжэ ерэхэдээ, шулуунай иимэ хүнды сооhоо гаража ерээ юм гэжэ хэлсэдэгые харуулна.

Советскэ айлшад энэ барилгые ухаалан зохёоhон архитектортэй хамта энэ «агуйн» дорхиие, тэндэ хадаглагдажа байдаг буддын шажантанай мүргэлэй зүйлнүүдые хараhан байна.

Рангунай алдарта hайхан юумэнүүдые хараhанайнгаа hүүлээр Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Премьер-Министр У Нуда айлшалан ошожо, тэрэнэй ажалладаг газарта хөөрэлдөө хээ. Хөөрэлдөөн дээрэ А. А. Громыко, П. Н. Кумыкин, Д. Р. Расулов, З. Рахимбабаева, СССР-hээ Бирмэдэ байдаг посол А. Д. Щиборин байлсаа.

Бирманскэ талаhаа оборонын министр У Ба Све, промышленностиин министр У Чжо Нейн, худалдаа наймаанай министр У Рашид, газарые национализацилгын министр Такин Тин, премьер-министрын секретарь У Вин Пе, Бирманскэ Союзhаа СССР-тэ байдаг посол У Монг Он хөөрэлдөөн дээрэ байлсаа.

Үдын хойто тээ завтрак хэгдээ. Тэрээн дээрэ Премьер-Министр У Ну байлсаа. Тэрэнэй hүүлээр нүхэд Хрущев, Булганин, тэдэнтэй ябалсаhан хүнүүд Хлаинг (али Рангун) гэжэ мүрэн дээрэхи рангунска портые хараа. «Тиа» гэжэ теплоходто Премьер-Министр У Нутай хамта айлшад hуугаад мүрэн дээгүүр тамарhан байна.

Рангун хадаа Бирмын шухала удхашанартай далайн порт юм. Ороной гадаадын худалдаа наймаанай дүрбэнэйнь гурбан хубиhаа ехэнхинь энэ порт дээгүүр дамжуулан эрхилэгдэдэг юм. Океанhаа 40 километрын газарта байдаг рангунска портдо 15 мянган тонно хүрэтэр уhа түридэг суднанууд орожо шададаг юм. Дайнай урда тээ энэ порт Рангунай эрхим портнуудай нэгэн байhан юм. Гэбэшье, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ японско, мүн англо-американска авиаци тус портые сүм hандаргаhан байгаа.

Премьер-Министр У Ну энэ портын hандаргагдаhан тухай айлшадта хөөрэжэ үгэхэ зуураа, рангунска портые hэргээн бодхооходомнай бирманскэ правительствода бэрхэшээлнүүд тохёолдодог юм гэжэ тэмдэглээ. Энэ портые hэргээн бодхоолго үшөө түгэсхэгдөөдүй. Тэрэниие хүсэд түгэсхэхын тулада долоон жэлэй тусхай түсэб зохёогдонхой.

Главна пристаньдэ бусажа ерэhэнэйнгээ hүүлээр, айлшад портын начальнигтай, теплоходой командатай болон капитантай амар мэндэ байхые хүсэлсөөд, аятай hайнаар аяншалга эмхидхэhэнэйнь түлөө тэдэндэ баясхалан хүргөө. hүүлээрнь айлшад байрадаа бусаа.

Үдэшэнь, Н. А. Булганинай болон Н. С. Хрущевой, тэдэнтэй ябалсаhан хүнүүдэй хүндэлэлдэ зорюулан Премьер-Министр У Ну обед хээ.

Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну обед хээ

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой хүндэлэлдэ Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну декабриин 2-то обед хээ.

Н. А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой хамта ябалсаhан хүнүүд обед дээрэ бултадаа байлсаа.

Бирманскэ правительствын министрнүүд, министерствонуудэй харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд, мүн хариин гүрэнүүдhээ Рангунда байдаг дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудые толгойлогшонор обед дээрэ байлсаа.

Обедэй түгэсхэлдэ Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У Ну үгэ хэлээ.

Бирманскэ Союзай Премьер-Министр У НУГАЙ хэлэhэн үгэ

1955 оной октябриин 21-дэ Москвско аэродром дээрэ ошоод байхадаа, «манай хоёр ороной хоорондо хани харилсаа тогтоохо бата бэхи үндэhэн hуури табиел» гэжэ өөрынгөө ехээр хүсэжэ байhан эрмэлзэлгые би элиншэлэн мэдүүлээ hэм. Танай агууехэ орон соогуур аяншалаад, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдтэй болон арадтай hаадгүйгөөр, сэхэ руунь хөөрэлдөөд байхадаа Бирмын арадта Советскэ Союзай арадуудай хизаарлашагүй ехэ талархалтайгаар ба hайн сэдьхэлтэйгээр хандадагтань үнэмшээ hэм.

Оронойтнай алишье хубида ябахадаа намайе тон хани халуунаар угтадаг, мүн бирманскэ арадай зол жаргалтай байхые ба hалбаран бадархые бүхы ажалай хүнүүдэй ехээр хүсэдэг байhанаа элишэлэн мэдүүлдэг байhанда би ехээр баясааб. Манай арадуудай хоорондо бүри нягта харилсаа холбоо хүгжөөхые советскэ арадай хүсэдэг байhыень Советскэ Союзда нюураараа уулзалгануудые хэжэ холбоо байгуулхадаа батаар этигэhэн байнаб. Танай агууехэ оронhоо бусахадаа минии сээжэ зүрхэн баяр баясхалангаар халима дүүрэн байгаа hэн. Мүн манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаанай бата бэхи үндэhэ hуури бүхөөр, hайнаар табигдаа гэжэ би мэдэржэ байгаа hэм.

Манай харилсаанууд хадаа «тэгшэ эрхэтэй, бэе бэеэ хүндэлэлсэдэг, эб найрамдал хангахые оролдодог» бэеэ даанхай оронуудай харилсаанууд болоно гэжэ советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэтэ бэшэ мэдүүлдэг байhые гэртээ бусажа ерээд байхадаа, илангаяа олон дахин би дурдадаг байгаа hэм. Территориальна бүрин бүтэн байлгые ба бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлсэхэ, бэе бэедээ добтололсохогүй, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэйгээр ба бэе бэедээ ашагтай туhатайгаар эбтэйгээр ажабайха, мүн экономическа талаар харилсан ажаллаха ёhо гуримуудые советскэ хүтэлбэрилэгшэдэй ехэ удхашанартай гэжэ тоолодог байhые би онсо тэмдэглэhэн байгааб. Эдэ ёhо гуримуудай шухала байhые дэлхэйн ниилээд олон районуудта бүри үргэнөөр мэдэрэгдэдэг боложо байhанда баясахаар байна.

Советскэ Союзай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэдэй Бирмэдэ мүнөө айлшалжа ерэлгэ манай хоёр ороной хоорондо байгуулагдаhан хани холбоо барисаае улам саашань бэхижүүлхэ байна. Таанадай hайн сэдьхэлэй ба хани ёhоной мэдэрэлые Бирмын хүтэлбэрилэгшэдэй болон арадай хүсэдөөр hайшаан дэмжэдэг байhаниинь Дээдэ тушаалта Таанадта лаб мэдээжэ байна. Советскэ Союз хадаа Дээдэ тушаалта Таанадай шадамар хүтэлбэрсээр ябажа, ехэнүүд ба баганууд бүхы оронуудтай бата бэхи хани харилсаа тогтоожо шадаха гэжэ бидэнэр этигэнэбди.

Советско-бирманскэ хани барисаан мандаха болтогой!

* * *

Удаань Н. А. Булганин үгэ хэлээ.

Н. А. БУЛГАНИНАЙ хэлэhэн үгэ

Маанадта хандан хани hайн үгэ хэлэhэнэйтнай түлөө, господин Премьер-Министр, Танда өөрынгөө, нүхэр Никита Сергеевич Хрущевой зүгhөө баясхалан хүргэнэб.

Советскэ Союзда айлшалhандаа хананги байhан тухайгаа танай хэлэhэн мэдүүлгые бидэнэр ехэ hайшаалтайгаар хүлеэн абабабди. Манай арад ханинараа хододоо үнэн зүрхэнhөө, хани халуунаар угтадаг юм.

Советскэ Союзай ба Бирмын хоорондо нягта харилсаа хүгжөөхые советскэ арадай эрмэлзэдэг байhанда, бирманскэ арадта тэрэнэй талархадаг ба хүндэлдэг байhанда Советскэ Союзда айлшалхадаа гүнзэгы ехээр этигэhэн тухайгаа мүнөө хэлэжэ байхадаа Та эндүүрэнэгүйт.

Манай гүрэнүүдэй ниитын-политическэ системын ондо ондоо байhаниинь мэдээжэ. Гэбэшье, энэ ушар эбтэйгээр ажаhуухадамнай, мүн амгалан ёhоор харилсан ажаллалга хүгжөөхэдэмнай маанадта hаад хэхэгүй байна. Юуб гэхэдэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалхые ба бэхижүүлхые манай арадууд ехээр эрмэлзэдэг. Түбэгшөөнгүйгөөр, түбшэнөөр хүн түрэлтэнэй аша туhада ажаллахын тулада эб найрамдал бүхы арадуудта шухала болоно бшуу.

Бусад оронуудтай харилсаа байгуулхадаа, территориальна бүрин бүтэн байлгые ба бэеэ даанхай байдалые хүндэлэлсэхэ, бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэйгээр ба бэе бэедээ ашагтай туhатайгаар худалдаа наймаа эрхилхэ, мүн культурна холбоо байгуулха гэhэн политика хододоо ябуулдаг байнабди. Энээниие баримталан Бирманскэ Союзтай бидэнэр харилсаагаа байгуулнабди.

Тантай Москвада бидэнэй нюураа уулзажа холбоо байгуулга, тэрэниие мүнөө эндэ үргэлжэлүүлгэ уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар, манай хоёр ороной хоорондо холбоо барисаа болон харилсан ажаллалга тогтоолгоор, мүн манай арадуудай хоорондохи хани барисаа хүгжөөлгөөр үгэеэ бүри hайнаар ойлголсолгодомнай туhалаа, тииhэндэнь бидэнэр хананги байнабди.

Танайда ерэhээр бидэнэр оройдоол хоёр хоноод байнабди. Гэбэшье, эб найрамдалые болон амгалан ажалые Бирмын арадуудай үнэн зүрхэнhөө ехээр хүсэдэг байhыень бидэнэр хаража үнэншөөбди.

Колониальна эзэмдэлгын, хариин интервенциин болон hандаралта дайнай хүндэ хүшэр хойшолонгуудые усадхаха хэрэгтэ бирманскэ арадай зарим амжалта туйлаhанда бидэнэр баясанабди. Танай ороной аша туhада ба hалбаран бадарха хэрэгтэ бүри ехэ амжалта саашадаа туйлахыстнай бидэнэр үнэн зүрхэнhөө хүсэнэбди.

Господин Премьер-Министр, манай хоёр ороной хоорондо хани харилсаанай бата бэхи үндэhэ hуури табихые хүсэжэ байhан тухайгаа Москвада элишэлэн мэдүүлhыстнай бидэнэр ехээр hайшааhан байгаабди. Советскэ Союзай ба Бирмын хоорондохи хани харилсаанай hайжаржа байhаниинь мүнөө эли болоод байна. Манай гүрэнүүдэй хоорондохи энэ харилсаае хүгжөөжэ ба бэхижүүлжэ байял.

Бирмын ба Советскэ Союзай хоорондохи хани барисаан, харилсан ажаллалга мандаха болтогой!

Бухы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!

* * *

Түгэсхэлдэнь, Премьер-Министр У Нугай элүүр мэндэ байхынь түлөө Н. А. Булганин духаряа баряа.

(ТАСС-эй тусхай корр.).

* * *

Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Шанска гүрэндэ ошохоёо декабриин 3-най үглөөгүүр ниидэн гараа. Энэ гүрэн Бирманскэ Союзай зүүн хойто талада байдаг юм. Шанска гүрэнэй столица Таунгджиhаа баруулжаа 35 километртэ байдаг Хехо городок тээшэ самолёт ниидэн гараа.

Бирмын энэ гоё hайхан районда, далайн нюруyhaa 1.000 метр дээрэ байдаг Инле гэжэ гайхамшагта hайхан нуурые советскэ айлшад мүнөөдэр хараха байна.

Энэ үдэртөө тэдэнэр Шанска гүрэнэй столица Таунгджида хүрэхэ юм. Декабриин 4-дэ орон дотороо хоёрдохи hуури эзэлдэг Мандалай городто тэдэнэр ошохо юм.

(ТАСС-эй тусхай корр.).

СССР-эй Верховно Соведэй Союз… Соведэй ба Национальностьнууда… Соведэй Бюджетнэ комиссинуудт…

Союзай Соведэй Бюджетнэ комисси депутат **И. С. Сенин** түрүүлэгшэтэйгээр, Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комисси депутат **А. М. Сафронов** түрүүлэгшэтэйгээр СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр оруулагдаhан 1956 оной Гүрэнэй бюджедэй проектые ба 1954 оной бюджедэй гүйсэдхэлгэ тухай тоосоое хаража үзөө.

СССР-эй Верховно Соведэй хоёр палатын бюджетнэ комиссинуудай хамтын заседани дээрэ СССР-эй Финансуудай министр депутат **А. Г. Зверев** 1956 оной Гүрэнэй бюджедэй проект тухай ба 1954 оной бюджедэй гүйсэдхэлгэ тухай элидхэл хээ.

Гүрэнэй бюджедэй зарим статьянуудые, СССР-эй министерствонуудэй болон зургаануудай сводно финансова түсэбүүд ба сметэнүүдые, мүн 1954 оной бюджэдэй гүйсэдхэлгэ тухай тоосоое Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комиссинууд хаража үзэхын тула: СССР-эй 1954 оной Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэлгэ тухай тоосоое; гэгээрэлэй, культурын, элүүрые хамгаалгын ба гүрэнэй управлениин органуудай гаргашануудые; хүдөө ажахын, худалдаа наймаанай, бэлэдхэлэй олзо доходууд болон гаргашануудые; м… шина бүтээлгын промышленност… олзо доходууд болон гаргашану… арадай хэрэглэлэй эд товарну… промышленностиин олзо доход… болон гаргашануудые ба бусадые… ража үзэхэ хэдэ хэдэн подкоми… нууд байгуулагдаа. Подкомисси… дай заседанинууд дээрэ СССР… Финансуудай министерствээр… бигдаhан бюджетнэ материал… хаража үзэгдэхэ, тус тус минис… ствонуудэй, зургаануудай, … экономкомиссиин, удаан болзо… мүнгэ hомолдог банкнуудай ба… садай түлөөлэгшэдэй бюджед… лаар элидхэлнүүд болон тайлб… нууд соносхогдохо юм. Подко… синууд хадаа бюджедэй олзо до… дуудай ба гаргашануудай тус… бүлэгүүдээр hанамжа, дурад… нуудаа Союзай Соведэй болон… ционалыностьнуудай Соведэй Б… жетнэ комиссинуудай үзэмжэд… бихые бэлэдхэхэ байна.

Подкомиссинуудай хүдэлм… депутадууд, бюджетнэ ком… нуудай гэшүүдhээ гадна, ар… ажахын ба культурын олон… hалбаринуудаар консультант… мэргэжэлтэд хабаадаха байна.

(ТАСС)

Советско-финляндска худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

1956 ондо андалдан абалсаха эд бараанай список зохёохо зорилтоор hүүлэй үедэ Москвада советско-финляндска хэлсээн болоо. Эдэ хэлсээнүүд хани ёhоной ба үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэржэ, СССР-эй ба Финляндиин хоорондо 1956 ондо эд бараа андалдан абалсаха тухай протокол декабриин 2-то баталагдаа. Энэ протоколой ёhоор 1 миллиард гаран түхэригэй эд бараа хоёр орон андалдан абалсаха байна.

Финлянди суднануудые, урадхуул крануудые, энергосиловой, үргэлгын-транспортна, ой модоной болон саарhанай промышленностиин түхеэрэлгэнүүдые, зэд проводануудые, кабельнуудые, хюрөөдэhэн модо, баланснуудые, целлюлоза, саарhа, картон, штапельна волокно болон бусад товарнуудые Советскэ Со… худалдаха болоо.

Советскэ Союз тэдэнэй о… нефтепродуктнуудые, нүүрhэ, … металл, прокат, үтэгжүүлгэ, … тарья, хлопок, автомобильну… тракторнуудые, хүдөө ажахын… шинануудые, промышленна… түхеэрэлгэнүүдые, тэрэшэлэн… асбест, химическэ болон бусад… варнуудые Финляндида худа… юм.

СССР-эй болон Финляндиин… рондо 1956 ондо эд бараа ан… абалсаха тухай протоколдо … талаhаа — Гадаадын худалда… маанай министр И. Г. Кабанов, … скэ талаhаа — Финляндиин МИД… худалдаа наймаанай-политич… таhагай начальник Л. Туоминен… табяа.

СССР ба Германска Демократическа Республик… хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаанууд туш…

СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министерствын ба Германска Демократическа Республикын Худалдаа наймаанай делегациин хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээнэй амжалтатайгаар боложо дүүрэhэнэй эсэстэ ССР Союзай ба Германска Демократическа Республикын хоорондо 1956 ондо эд бараа андалдан абалсаха тухай Протокол энэ оной декабриин 3-да Москвада баталагдаа.

1955 онойхидо орходоо эд бараа андалдан абалсалгын хэмжээе саашадань ехэ болгохо гэжэ Протоколоор хараалагдаhан байна.

Советскэ Союз ороохо тарья, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хлопок, хара ба үнгэтэ металлнуудые, шулуу нүүрhэ, кокс, нефть, түмэрэй, марганцева болон хромово руда, хюрөөдэhэн модо, автомашинануудые… лон Германска Демократическа… публикада хэрэгтэй болохо б… товарнуудые Германска Демо… ческа Республикада худа… болоо.

Германска Демократическа … публика прокатна, үргэлгын-т… спортна, кузнечно-прессовэ боло… сад түхеэрэлгэнүүдые, далайн б… гол мүрэнэй суднануудые, ваг… болон паровозуудые, урда жэл… тэ СССР-тэ худалдадаг байhан… шэшье товарнуудые үтэхэ боло…

Советскэ талаhаа — Гадаад… далдаа наймаанай министр И. Г. … банов, Германска талаhаа — Г… дын ба Германи доторой худ… наймаанай министр Г. Рау прото… до гар табяа.

Индидэ ошоод байхадаа Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Бхакрадахи хаалтын (плотина) барилгые хараhан байгаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев, тэдэнтэй ябалсаhан хүнүүд бетонно заводые хаража байна. ТАСС-эй фото…

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ажахын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ политическэ худэлмэри зорюулха

(Яруунын аймагай партиина конференциһээ)

партийна конференци һаяложо үнгэрбэ. Партиин айкоэкретарь нүхэр **Ч.-Ц. Д. Дор**оосоото элидхэл хэбэ.

С-эй Центральна Комитедэйка Пленумэй тогтоолые дүүролгон Яруунын аймагай колуд, МТС-үүд болон совхозой эрилэгшэд малай ашаг шэшэлүүлхэ, шэнэ газар ашагалаар зарим тэды амжалта . Нёдондонойхитой сасуулхалын 1955 ондо үнеэн бүриһөө зэргээр 382 литр һүн ехээр . Үнгэрһэн жэлэйхидэ орхонин бүриһөө нооһон ехээр хайаа. Эдэ бүгэдын ашаар Яруумагай колхозууд һү, нооһо уялгата ёһоор тушааха ба аха түсэбөө болзорһооһь урид . Мүн аймагай колхозууд бохоз таряа тушааха түсэбөө оон урид дүүргээд, түсэбһөө 167 мянтан пүүд таряа гүрэнлаагаа. Колхоз болон колхозй олзо доход энэ жэлдэ нио болоо.

ийна организациин хүтэлбэябажа, хүдөө ажахыгаа хүгталаар аймагай ажалшад ын зарим амжалта туйлабаань, колхозуудай, МТС-үүдэй, й, партийна болон советскэ ацинуудай хүдэлмэридэ бии горьтойхон дутагдалнуудые енциин делегадууд эрид шанүүмжэлбэ.

үхэр, гахай, гэрэй шубуу үсхэ 1955 оной гүрэнэй түсэб үй. Гахайн, эбэртэ бодо ма, тэрэ тоодо үнеэдэй тоо урда эдэ орходоо хороһон байна. ин газарай 100 гектар бүриядаа 19,3 центнер һүн, 54,1 им нооһон абтаа. Эхэ малай һубайрдаг, шэнэ түлэй аг, үбһэ тэжээлээр, илангаяа тэжээлээр дутамаг байдат малай ашаг шэмэнь бага .

товой нэрэмжэтэ колхозой шэ нүхэр **Банзарон** МТС-эй ридэхи ехэхэн дутагдалнууүмжэлээ. Үнеэдые тугалнуудаһалжа һааха болон бусад үрүү арга методуудые хэрэгнай МТС-эй мэргэжэлтэд туһаламжа ба зүбанда үгэдэггүй. Мүн малай һайжаруулха хэрэгтэ тэдэнэр мжагүйгөөр хандана гэбэ.

зуудай ниитын мал үсхэбэхэрэгтэ МТС-үүдэй өөдтэй дэггүй, колхозуудтай баталнсээгээ дүүргэдэггүй байаань, партиин айком болон эй гүйсэдком шухала хэмнагүй, МТС-үүдэй хангалтаымэритэй эбсэнэ.

ажахын үйлэдбэриин үндэн бологшо ороохо-тарянай дээшэлүүлхэ тушаа бодото о гаргагданагүй. Һүүлэй соо аймаг дотор тарянай дунда зэргээр гектар бүхэнцентнерһээ дээшэ гаранаэ газар ехээр ашаглагдабаүүрилэгдэжэ байһан хуушан ургасые дээшэлүүлхэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Колхозуудай правленинүүд болон МТС-эй дирекцинүүд агротехникые наринаар сахихын түлөө тэмсэнэгүй. Имагтал газарай муугаар эдлүүрилэгдэнһээ боложо үнгэрэгшэ хабар 1212 га шэнэ газарта тарилга хэгдээгүй. Ургуулһан тарягаа гээлтэгүйгөөр үсөөн хоног соо хуряажа абадаг болохо гэһэн партиин ЦК-гэй январска Пленумэй заабари сахигданагүй. Таряа хуряалга энэ намар 40—45 хоногто унжагайраа.

Тарилгын үедэ агротехникые, илангаяа кукуруза ургуулха заабарние наринаар сахяагүй, таряа хуряалгые богони болзор соо үнгэргэжэ шадаагүй дээрэһээ ехэ гарзада колхозуудай ороһон тухай делегадууд **Стерликов, Дугарон, Архинчеев, Бурлаев** гэгшэд тогтон хэлээ.

Партиин айкомой хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнуудые конференциин делегадууд элирүүлээ. Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд колхозуудаар оло дахин ябадаг болоо. Тиигэбэшье колхозуудай конторһоо холо ошоногүй, жиирэй зонтой хөөрэлдэжэ, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулнагүй. Кадрнуудые шэлэн олохо ба хубаарилан табиха, тэдэнние хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ алдуунуудые гаргана. Олон ушарта кадрнуудые бодомжогүйгөөр һэлгүүлхэ ушар үзэгдэнэ.

—Партиин айкомой Эгэтын МТС-эй зонодохи инструкторска группа, тэрэнние толгойлдог айкомой секретарь нүхэр Пелихов политическэ хүдэлмэри арад зоной дунда хангалтагүйгөөр ябуулна гэжэ Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр **Цыренов** хэлээ. Колхозой бригадирнуудтай, фермэнүүдые даагшанартай, һаалишад болон хониншодтой партиин айком, тэрэнэй МТС-үүдэй зонодохи инструкторска группанууд хүдэлмэри ябуулнагүй, тэдэнние ажалай түрүү арга методтэ һургаха тушаа анхаралаа табинагүй.

Идеологическа хүдэлмэри аймаг дотор һулаар ябуулагдана. Эгээл тиимэһээ олон колхозуудта ажалай журам эбдэхэ ушар үзэгдэнэ гэжэ делегадууд нүхэд **Биткеева, Кузнецов, Бадашкеев, Павлов, Казарихин** гэгшэд хэлээ. Партиин айкомой секретарь нүхэр Жалсанова идеологическа хүдэлмэрине эрид һайжаруулхын түлөө анхаралаа багаар табидаг байгаа. Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын аймагай отделени, хүдөөгэй лекторнүүдэй нэгэдэлнүүд, мүн партиин айкомой элидхэлшэд һулаар хүдэлһэн байна.

Конференци дээрэ коммунистнуудай политическэ һуралсал тухай багаар хэлсэтдэһэн, тэрэнэй дутагдалнууд хурсаар шүүмжэлэгдээгүй байна. Яруунын аймагта колхозуудай, МТС-үүдэй, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй экономическа эрдэм мэдэрэлые дээшэлүүлхэ хэрэг сэтгэгдэнэгүй. Коммунистнуудай һуралсалда ёһотой хиналта хэгдэнэгүй. Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай коммунистнууд һуража эхилээдүй.

Эгэтын МТС-эй партийна организациин 16 коммунистнууд мүнөө бэелүүлэгдэжэ байгаа политика шудалха кружокто бэшүүлһэн, кружокойнь пропагандистаар нүхэр Туморхонов томилогдоһон байгаа. Энэ кружок үнгэрһэн хоёр һара соо оройдоо нэгэ заняти үнгэргөө. МТС-эй комсомолецуудай политическэ һуралсал эхилээдүй.

Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коминтерн», «Коммунизм» колхозуудай коммунистнуудай һуралсал мүн лэ һайнаар эмхидхэгдээдүй. Тэндэ кружогуудай занятинуудай таһалдаха ушар үзэгдэнэ. Олон кружогуудта партийна пропаганда ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэтэй холбоогүйгөөр ябуулагдана.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, КПСС-эй Яруунын айком, тэрэнэй пропаганда ба агитациин таһаг, МТС-үүдэй зонодохи партиин айкомой инструкторска группанууд коммунистнуудай болон комсомолецуудай һуралсалые зүбөөр эмхидхэхэ тушаа анхаралаа табинагүй. Коммунистнуудай һуралсалые зүбөөр эмхидхэхэ ба хинаха талаар партийна эхин организацинуудта шанга эрилтэ хэгдэнэгүй.

Занятинуудай идейно-теоретическэ хэмжээе шалгахын тулада айкомой гэшүүд, айкомой секретарьнууд, пропаганда ба агитациин таһагай хүдэлмэрилэгшэд кружок болон политһургуулинуудай занятинуудта ябанагүй. Пропагандистнуудай теоретическэ бэлэдхэлые, методическа шадабарине дээшэлүүлхын тулада өөдтэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй. Консультантнуудтай мүн лэ энэ гэхэ юумэ хэгдэнэгүй.

Марксистско-ленинскэ теорие бэеэ даагаад, 204 коммунист шудалдаг гэжэ тоологдожо байбашье һаань, аймагай центрһээ сааша ошожо, холын колхозуудай болон совхозой партийна эхин организацинуудта ерэжэ, бэеэ даагаад һурагшадта туһаламжа болгон лекци уншагданагүй. Энэ хүдэлмэрие партиин айкомой пропаганда ба агитациин таһаг һайнаар эмхидхэнэгүй.

Конференциин делегадууд республикын Министрнүүдэй Соведэй, Хүдөө ажахын министерствын, «Росглавмаслотрестын» хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шүүмжэлээ.

Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ конференци дээрэ үргэнөөр дэлгэрээ. Хүдөөгэй коммунистнуудай эдэбхи хэшээлэй үдэр ерэхэ бүри ургажа байһание аймагай партийна конференци харуулаа. Партиин айкомой хүдэлмэрие хангалтатай дээрэ тоолоод, конференци КПСС-эй айкомой ба шалгалтын комиссиин шэнэ состав һунгаа.

Партиин айкомой эмхидхэлэй пленум дээрэ айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **Ч.-Ц. Д. Доржиев**, хоёрдохи секретаряар **Е. А. Золтоев**, секретарьнуудаар **Н. А. Пелихов, Ц-Д. Н. Дугаров** гэгшэд һунгагдаа.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Эрийскэ леспромхозойхид дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездые, областной партийна конференцие ажалай бэлэгүүдээр угтаха тухай хандагайнхидай хандалгые Эрийскэ леспромхозой модошод халуунаар дэмжэбэ.

Леспромхозой модошод ашаглагдаагүй арга боломжонуудаа элирүүлэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана. Декабриин 10 болотор модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхыдэнь дүүргэхэ, областной партийна конференциин нээгдэтэр 18 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур гүрэндэ тушааха гэжэ модошод шиидээ.

Ажалай эмхидхэлые һайжаруулһанай ашаар ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ, продукциин өөрын үные 12 процентээр хямдаруулха, новаторнуудай дүй дуршалые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гэхэ мэтын хэдэ хэдэн шухала асуудалнуудые үйлэдбэриингээ суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсээд, Курбын леспромхозой коллективые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

Модо бэлэдхэлэй мастернууд нүхэд Пестряков, Д. Поддельский, М. Скворцова, М. Азизов болон бусад үйлэдбэриин суглаануудта үгэ хэлэхэдээ, уялгаяа заатагүй дүүргэхэ байһан тухайгаа мэдүүлээ.

И. Мельников, Эрийскэ леспромхозой хүдэлмэрилэгшэдэй комитедэй түрүүлэгшэ.

Орденто заводой металлургическа цехүүдтэ

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллектив ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын, түрүү технологи үйлэдбэридөө нэбтэрүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна.

Партиин XX съездын, Советскэ Конституциин үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ заводой металлургическа цехүүд түрүүлжэ ябана. Эдэнэр һара бүриингөө даалгабарие үлүүлэн дүүргэнэ. Шэрэм шудхалгын цех октябрь һарынгаа даалгабарие 111 процент дүүргэһэн байгаа һаа, ноябрь һарынгаа даалгабарие 116 процент дүүргээ. Энэ цех Советскэ Конституциин үдэрэй хүндэлэлдэ түсэбһөө гадуур 700 тонно шэрэм шудхаа. Булад шудхалгын цехынхид ажалдаа мүн лэ бага бэшэ амжалта туйлана.

Шэрэм, булад шудхалгын цехүүдтэ ажалай түрүүшүүл үдэр ерэхэ бүри олошорно. Шэрэм шудхалгын цехын формовщигууд А. Бондаренко, Г. Ступин гэгшэд халаанайнгаа нормые үдэр бүри 200—250 процент дүүргэнэ. Булад шудхалгын цехтэ үйлэдбэриин түрүүшүүл мүн лэ нилээд олошороо. Булад шудхагшад Туканов, Казаиров гэгшэд халаанайнгаа даалгабарие үдэр бүри 173 процент, отологшод Е. Суворов 249 процент, Г. Олзоев 353 процент дүүргэнэ.

Машинын хүсэн

Мүнөө намар Москва ошожо, Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ хаража ерээб. Выставкэ дээрэ харахан үзэһэн, һонирхоһон юумэ тухайгаа хэлэжэ барашагүй. Харин Москва шадарай Раменска районой Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо экскурсяар ошожо, эндэ малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэрие ямараар механизацилһыень, тиигэжэ малшадай ажалай ехээр хүнгэрһыень, малай ашаг шэмын али тухай дээшэлһыепь нюдөөрөө хаража, ехэтэ һонирхооб. Энэ колхоз оройдоо 1097 гектар эдлүүриин, тэрэ тоодо 612 гектар хахалагдадаг газартай юм. Теэд колхоз ниитынгээ ажахыһаа, илангаяа малажалһаа хэдэн миллион түхэригэй олзо доход абана. Жэшээлхэдэ, 1954 ондо ниитын ажахыһаа 3 миллион гаран түхэригэй олзо оруулаа һаа, гансахан малажалһаа 1.650 мянган түхэригэй олзо абаа.

Энэ амжалта хайшан гээд туйлагдааб гэхэдэ, хамагай түрүүндэ, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэнөөр механизацилагдаһан байна. Бидэнэр һүнэй-товарна фермыень хараабди. Эндэ үнеэдэй байха типовой хоёр байра хоорондоо һаалгын таһалгатайгаар баригданхай. Мүн эндэ тугалай, тээ саанань гахайн байха типовой байранууд, тэжээл буйлуулха цех гэхэ мэтэ бии. Малай элдэб тэжээл бултадаа шахуу тэжээлэй цех соо хэршэгдэжэ, буйлуулагдажа, амтаруулагдаад, дүүжэн харгыгаар үнеэдэй, гахайн байрануудта абаашагдана. Тэжээлэй цех соо хартаабха нюхаха, тэжээл худхажа буйлуулха, ороохо таряа үйрүүлхэ, солоомо хэршэхэ элдэб олон машина бии. Тэдэ бултадаа электрын хүсөөр хүдэлгэгдэнэ. Эндэһээ дутэхэнэ табан таһалгатай тусхай нүхэн соо бүдүүн тэжээл дэбтээгдэдэг, бүлеэсүүлэгдэдэг юм. Тэрэ нүхэнэй оёорто ууралай гаража байха жэжэхэн нүхэтэй хоолойнууд табигданхай. Үбһэ, солоомо дэбтээхэдэ тэрэ хоолойгоор уурал оруулагдадаг. Хэршэгдэһэн үбһэ тэжээл бэлеэдхэхэ гэбэл, дээрэһээнь дабһатай уһан сэршэгдэнэ. Тиигээд тэдэ нүхэнүүд бүхөөр хаагдана. Тэжээл буйлуулагдажа, бэлэн болоод байхадаа тусхай вагонеткээр үнеэдэй байрада абаашагдана. Тэжээлэй цехтэ оройдоол хоёр хүн хүдэлмэрилнэ.

Уһан мүн лэ хоолойнуудаар үнеэдэй, гахайн байрануудта, тэжээлэй цехтэ саг үргэлжэ оруулагдажа байдаг. Энээнэй ашаар үнеэд дуратай сагтаа бүлеэн уһа уудаг, мүн тэдэниие ходо угаажа, сэбэрээр байлгаха арга олгогдодог юм.

Һаалгын таһаг соо ариг сэбэр наринаар сахигдана. Энэ таһалга һаруул гэрэлтэй, саг үргэлжэ сэбэрлэгдэжэ байдаг. Үбэлдөө түлигдэнэ. Үнеэ һаадаг таһалгын нэгэ хажууда һү хадагалха хүйтэн таһалга, улаан булан, зоотехнигэй ба һаалишадай байха таһалганууд бии. Үнеэдые һааха, тэдэниие харууһалха хүдэлмэмэри хоёр халаанда хэгдэнэ.

Иигэжэ малай байрануудтахи ажал ехэтэй хүдэлмэрие үргэнөөр механизацилһанай, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэһэнэй ашаар колхоз үнеэн бүриһөө 4000 гаран литр һү һаана, эхэ гахай бүхэнһөө 20-ёод поршоонхо абажа түлжүүлнэ.

Эдэ бүгэдые харахадаа, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэрие һайнаар механизацилаа һаа, малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ болохо байна гэжэ би үшөө дахин этигэбэб. Бидэнэр саашадаа түрүү колхозуудай жэшээгээр малай ажал ехэтэй хүдэлмэрие үргэнөөр механизацилхын түлөө оролдохобди. Манай МТС-эй механизаторнуудай туһаламжаар «Улаан-Оронго» колхоз һүнэй-товарна нэгэ фермынгээ байрануудтахи гол гол хүдэлмэри бараг саан механизацилжа байна. Тэндэ Москва шадарай колхозойхидо адляар тэжээлэй нэгэ цех баригдаа. Мүн малай байрада үбһэ тэжээл, наг шэбхэ зөөхэ дүүжэн харгы тодхогдоһон байна. «Коммунизм» колхоз малайнгаа нэгэ байрада уһа худагһаа гаргаха механизм тодхобо.

Г. Булытов, Саянтын МТС-эй малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилгын талаар инженер-механик.

Колхознигуудай культурна эрилтые хангаха

(*Селькорнуудай бэшэг*)

Хүдөөгэй ажалшадай культурна эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха гээшэ ехэхэн удхашанартай хэрэг мүн. Колхозой центрһээ холо ажаһуудаг бригадынхид болон малшад бүхэли үдэртөө хээрэ газаа хүдэлмэрилһэнэйнгөө һүүлээр хүхюун сэнгэлигээр амарха хүсэлэнтэй байдаг. Иимэһээ фермэ, гүүртэ, полевой стануудта саг үргэлжын культбазануудые, тэрэнэй дэргэдэ байдаг бани, медпункт, радиоузел гэхэ мэтые һайнаар түхеэрхэ ба тэдэнэй хүдэлмэрине эрид һайжаруулха тон шухала байна.

Зүгөөр зарим хүдөө нютагуудта энэ хэрэгтэ тон бага анхарал хандуулагдана. Жэшээнь, Ториин аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозые абаад үзээ. Колхозой центрһээ хори гаран модоной газарта тарянажалай 3-дахи бригада, мүн малажалай 5 точконууд бии юм. Теэд, эндэ ажаһуудаг колхозой гэшүүд сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ аргагүйдэнэ. Мүнөө болотор эндэ улаан булан, радиоузел гэхэ мэтэ эмхидхэгдээдүй байһаар. Мүн кино харуулагданагүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд малшадай байра байдалые һайжаруулхын түлөө анхаралаа багаар хандуулна. Почтальоной үгы дээрэһээ газетэ, журналнууд һара соо нэгэ—хоёр дахин лэ эльгээгдэдэг. Мүн эндэ бани бариха шухала байна. Теэд колхозой правлени, партийна эхин организаци эдэ бүхы асуудалнуудта хэзээ анхаралаа табидаг болохо гээшэб?

Г. Гармажапов, Д. Дугаров.

Databaseродой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо

...үн Сибирьтэ болоһон почтово-телеграфна хүдэлмэрилэгшэдэй стачка

...оной ноябриин 15-да (28-да) почтово-телеграфна хүдэлшэдэй бүхэроссийска ноябрьбрьска стачка ородой түреволюциин шухала событ нэгэниинь юм.

...й алба хэжэ байһан хүнүүд скэ союзуудта ба кружоэгдэхэ эрхэгүй гэһэн хуумталан, почтово-телеграфлмэрилэгшэдэй профессиоюз эмхидхэхэ гэхэдэнь заар тэрэнние хориһон байхэдэнь почтово-телеграфна илэгшэд засагай тус захидүүргэнгүй, ноябриин почтово-телеграфна организахүдэлмэрилэгшэдэй бүхэа съездые зарлаа һэн. хамта ажалһаа гаргагдаово-телеграфна хүдэлмэрихүдэлмэридэнь һөөргэнь лтые тэдэнэр табиһан байэрилтэдэнь харюу болгон, агнуулнаад съездэ хабаазаримынь түрмэдэ хаажа, абажа эхилээ һэн. арай болоходонь тус съезд олбооной хүдэлмэрилэгшэоссийска забастовко соносэжэ ноябриин 16-да бүхы р почтово-телеграфна хүшэдэй стачка эхилээ һэн.

о-телеграфна хүдэлмэрибайра байдалай, эдеэ хоотэдэнэрэй ехээр дарлуулжа, скэ эрхэгүй байһан ушар товко хэхыень баадхаһан гол шалтагаанинь болоһон юм. Россида революционно хүдэлөөнэй эгээн дээдэ хэмдээ хүрөөд байхадань тус забастовко боложо, олоонхи газарнуудта пролетариадай политическэ забастовкотой ба зэбсэгтэ восстанитай ниилэһэн байна.

Тиихэдэ ноябриин 15-да бүхы Сибириин почтово-телеграфна хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко эхилээд байһан юм. Тэрээндэ почтово конторонуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэд, телеграфистнууд, түмэр замай телеграфай албахаагшад хабаадаа һэн.

Бүхы ехэ ехэ почтово-телеграфна конторонуудта стачечна комитедүүд эмхидхэгдэжэ, стачкые ударидаа. Гүрэнэй бүхы бэшэгүүдые, мэдээсэлнүүдые почтово-телеграфна хүдэлмэрилэгшэд абахаһаа, саашань дамжуулхаһаа арсадаг байгаа. Энэ талаар 1905 оной ноябриин 28-да бэшэгдэһэн «Депешэ абаха ба дамжуулха тухай Манчжури станциин стачечна комитедэй саг зуурын гуримуудые» харабал һонирхолтой. Тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Гансал иимэ депешэнүүдые абаха ба дамжуулха: стачечна комитедэй бүхы депешэнүүдые, тэрэнэй сэрэгүүдые шэрэхэ ба тэдэниие эдеэ хоолоор хангаха, мүн сэрэгүүдые шэрэхэ бүхы техническэ асуудалнуудтай холбоотой юумэнүүдые, сэрэгүүдые эльгээхэ ба һэлгүүлхэ тухай, врачебна туһаламжа, албахаагшадые эдеэ хоолоор хангаха тухай, албахаагшадай штадууд тухай. Тиихэдэ жандармска полициһаа үгтэһэн мэдээсэлнүүдые, тусхайта нюурнуудай шифрованно (нюуса) мэдээсэлнүүдые, тусхайта хүнэй ашаануудые ба багажнуудые бэдэрхэ тухай, мүн поездын крушенидэ ороһон тухай ба бусад яаралтай мэдээсэлһээ бэшэндэ аппарадаар элдэбын хэрэгээр хөөрэлдэхые хорихо, телеграфай дежурна агентын хатуу, нарин хиналта доро телефоноор хөөрэлдэхэ г. м. мэдээсэлнүүдые огтолон абахагүй». Бүхы стачечна комитедүүд эдэ гуримуудые бэелүүлдэг байгаа. Гүрэнэй тэрэ үеын зарим телеграмманууд «Аппарадаар дамжуулагдахаа болиходоо наарашнаар эльгээгдэбэ» гэһэн тэмдэгтэй байгша һэн. Читэдэ, Верхнеудинскда болоһон почтово-телеграфна хүдэлмэришэдэй забастовко тэндэхи пролетариадай зэбсэгтэ восстанитай ниилэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Верхнеудинска почтово-телеграфна контора. Энэ гэрые 1905 ондо забастовко хэһэн албахаагшад булимтаран эзэлээ юм.

1905 оной декабриин 2-то Иркутска стачечна комитедэй үгэһэн телеграмма соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Читэдэ ба Иркутскда ехэ зоригжолтой, хэрэгэйнгээ бүтэхэ байһанда булта сэхээр найдана. Мүнөө Харбин, Манчжури, Чита, Верхнеудинск, Иркутск, Томск ба Красноярскда телеграф манай мэдэлдэ байна. Читэдэ амжалтань социал-демократическа партиин талада. Эндэ өөһэдын милицитэй. Сэрэгүүд арадай тала руу ороо». Декабриин 22-то Читэдэ почтово-телеграфна эмхи зургаанууд революционно аргаар булимтаран абтажа, арадай почтово-телеграфна хүдэлмэрилэгшэдэй, өөһэдэйнь мэдэлдэ үгтөө һэн. Энэ үдэр Троицкосавскын хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд почто ба телеграфые арадай мэдэлдэ үгэхэ эрилтэ хэһэн байна. Эндэхи хэлхеэ холбоошод тусхай бэшэгүүдые абадаг ба дамжуулдаг, гүрэнэй бэшэгүүдые дамжуулдаггүй байһан юм.

Декабриин 19-дэ Верхнеудинскда болоһон түмэр замай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаан хэлхеэ холбооной стачечна комитедтэ почто ба телеграфые арадай нэрэһээ нээхыень дурадхаа һэн. Зүгөөр конторонууд болон албахаагшадые хамгаалхын тула арадай городской милицие эмхидхэхэбди гэжэ суглаанда хабаадагшад үгэеэ үгэһэн байна.

Хэлхеэ холбоошодой баатарлиг тэмсэлые элдэб мэргэжэл хүдэлмэрилэгшэд ехэ һайшааһан, мүн тэрэниие халуунаар дэмжэһэн юм. Троицкосавскда хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд, полиграфистнууд ба залуу хүдэлмэришэд хэлхеэ холбоошодой забастовкоёо үргэлжэлүүлхыень мүнгэ зөөри суглуулаа һэн.

Забастовко хэгшэдтэ Иркутскда столово- хүдэлмэришэдэй дэмжэлтээр нээгдэһэн байна.

Иркутска почтово-телеграфна округой хүдэлмэрилэгшэдэй забастовко эндэ илангаяа эмхитэйгээр болоо. Иркутскын хэлхеэ холбоошодой стачка ноябриин 30-да дээдэ хэмдээ хүрэһэн юм. Энэ үдэр Иркутска гарнизоной солдадууд забастовко эхилээ һэн. Иигэжэ зэбсэглэгдэһэн солдадуудай ба хүдэлмэришэдэй демонстраци болобо. Демонстрантнууд почто ба телеграфай гэртэ ошожо, солдадууд-сапёрнуудһаа табигдаһан харуулшадые болюулаад, өөһэдэйнгөө харуулшадые табиһан юм. Энэ революционно баатаршалгада Иркутска хэлхеэ холбоошод ехэ эдэбхитэйгээр хабаадаа. Тиихэдэнь Иркутск бүхыдөө забастовко хэгшэдэй мэдэлдэ ороһон юм.

Зүгөөр солдадуудай хүдэлөөн меньшевистско-эсеровскэ хүтэлбэритэй байһанһаа боложо, декабриин 2—3-да замхашаһан байна. Революционно хүдэлөөнтэй хаанта засагай хэдышье шангаар тэмсээ һаань, забастовко хэгшэдые хатуу шэрүүнээр хэһээгээшье хадань, хэлхеэ холбоошодой забастовко үргэлжэлһөөр лэ байгаа.

Забастовко хэһэн хэлхеэ холбоошодой хүсэн 1905 оной һүүл багаар һуларжа эхилээ. Иркутск, Нижнеудинск ба бусад газарнуудта хаанай засагаархид забастовко хэгшэдтэй бүри хатуугаар тэмсэжэ эхилһэн юм. Тэндэ телеграфистнуудай орондо сапёрно батальоной солдадуудые табиһан байна. Верхнеудинскын, Мысовскойн хэлхеэ холбоошод 1906 оной январиин 1-дэ хүдэлмэридөө гараа.

Сибириин почтово-телеграфна хүдэлмэрилэгшэдэй ноябрьско-декабрьска забастовко эндэ революционно хүдэлөөнэй эгээл ехээр дэбжээд байхадань боложо, Сибириин пролетариадай хаанта засагта эсэргүүсэн, демократическа республикын түлөө тэмсэхэдэнь ехэ удхашанартай байгаа. Мүнөө советскэ хүнүүд ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, тус революциин үедэ Сибирьтэ болоһон революционно хүдэлөөнэй түүхэтэй ехэ һонирхолтойгоор танилсана.

З. Тагаров, Иркутска областиин Гүрэнэй архивай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

БМАССР-эй габьяата артистнар

Һаяхан Улан-Удэ городто боложо үнгэрһэн хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалгада хоёр мянга шахуу хүн хабаадалсаа. Тэдэнэй дундаһаа бэлигтэй дуушад, хүгжэмшэд, уран гоёор уншагшад олоороо шалгаржа гараа.

Уранһайханай самодеятельностиие хүгжөөлгэдэ габьяа ехэтэй байһанайнь, мүн творческо ехэ амжалта туйлаһанайнь түлөө Закаменай аймагай типографиие даагша, мэдээжэ хуурша Б. Д. Дугаровта, Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой Культурын ордоной уранһайханай самодеятельностиин хүтэлбэрилэгшэ В. И. Хижняковто БМАССР-эй габьяата артистнарай нэрэзэргэ олгогдоһон байна. Гадна, тус харалгада хабаадагшадай дундаһаа 10-аад хүн БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. БМАССР-эй габьяата артист Б. Д. Дугаров үнинһөө уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадаһан ба эрхим гүйсэдхэгшэдэй тоодо оруулагдажа, олон дахин Москва эльгээгдэһэн юм. Б. Д. Дугаров хүдөөгэй самодеятельностьдэ саг үргэлжэ һаналаа табижа, туһалжа ябадаг. Тиин хүдөө нютагуудай самодеятельностьдэ бурят хүгжэмэй элдэб хэрэгсэлнүүдые олоор дархалжа үгэһэн байна. Б. Д. Дугаров Закаменай аймагай Культурын байшангай дэргэдэ национальна инструментнүүдэй оркестр эмхидхээ.

БМАССР-эй габьяата артист В. И. Хижняков арбан долоодохи жэлээ уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадалсажа ябана. Тэрэ П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ Улан-Удын театральна-хүгжэмэй училищиие ажалһаа таһарангүй дүүргээ. ПВЗ-гэй Культурын байшангай дэргэдэ саг үргэлжэ хүдэлдэг уранһайханай кружок тэрэ эмхидхэлсээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Б. Д. Дугаров, В. И. Хижняков.

Оюун бэлигтэнэй концерт

Байгша оной ноябриин 25-да Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр соо БМАССР-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалгын түгэсхэлэй концерт болобо.

Тус концертдэ республикын уранһайханай самодеятельностиин эрхим коллективүүд хабаадаһан байна.

Улан-Удын, Кяхтын педучилищинуудай ба Закаменай аймагай уранһайханай самодеятельностиин коллективүүд хамтараад, композитор Д. Аюшеевэй «Коммунистическэ парти тухай дуун» ба Б. Ямпиловай «Сагаан далитай гулабхаа» гэжэ дуунуудые дуулажа, республиканска харалгын түгэсхэлэй концертые нээбэ. Тус нэгэдэмэл хорые композитор Ж. Батуев болон Улан-Удын педучилищиин багша Н. Халудоров хүтэлбэрилөө.

Түгэсхэлэй концертдэ хабаадагшад ород ба украинска арадай, мүн бурят арадай дуунуудые гүйсэдхэһэн байна. Гадна, ород хүгжэмэй классигуудай—Глинкын, Бородинай, Римский-Корсаковай ба Даргомыжскиин зохёолнууд ехэ һайнаар гүйсэдхэгдөө. Энэ хадаа уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадагшадай мэргэжэл, шадабариин үдэр ерэхэ бүри дээшэлжэ байһые гэршэлнэ. Гадна, уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад Х. Намсараевай, Ч. Цыдендамбаевай, Ч. Намжиловай зохёолнуудые, оршуулгануудые ехэ уран гоёор уншаба.

ПВЗ-гэй Культурын байшангай, зооветинститудай, «Рассвет» гэжэ клубай коллективүүд хатар танцануудые шадамар бэрхээр гүйсэдхэжэ, харагшадые баярлуулаа.

Н. Банзаракцаева (Закамен) уран гоё уншалгаараа шалгарба. Тэрэ Ч. Намжиловай оршуулһан «Эхын үгэ» гэжэ уранзохёолшо Геслерэй зохёолые уншаа. Нүхэр К. Хандарова «Сибирь» гэжэ И. Сельвинскиин зохёолые мүн лэ һайнаар уншаһан байна. Бурят-Монголой зооветинститудай студентнэр «Ангуушад» гэжэ ехэ һонирхолтой хатар танца наадажа, сугларгашадые баясуулба. М. Глинкын «Северная звезда» гэжэ дууе Бурят-Монголой зооветинститудай доцент А. Косых гоё һайханаар дуулаба.

П. Чайковскиин «Хун шубуута нуур» гэжэ баледэй «бишыхан хун шубуудай танцые», Огинскиин «Полонез» гэжэ хүгжэмтэ зохёолые Улан-Удын педучилищын домбрын оркестр уран гоёор гүйсэдхөө.

БМАССР-эй габьяата артист Б. Дугаровай (Закамен) эмхидхэһэн арадай хуурай оркестр бурят-монгол дуунуудые ехэ ирагуу зохидоор гүйсэдхэбэ.

БМАССР-эй габьяата артист Ф. Ивановай найруулан табиһан бурядай «Ёохорые» зооветинститудай студентнэр мүн лэ магтаалтай һайнаар наадаһан байна.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай студентка Дугарова бурят арадай «Зунай саг» гэжэ дууе ирагуу хонгёо хоолойгоор дуулажа, сугларгашадта һайшаагдаба.

«Рассвет» клубай, мүн зооветинститудай хоровой коллективүүдэй гүйсэдхэһэн композитор Д. Аюшеевай «Алдарта Байгал», Ж. Батуевай «Песня о друге», Мокроусовай «Песня о Волге» ба «Мимо поля, мимо луга» гэжэ ород арадай дуунууд ехэ һайшаагдаба.

Мүн уран уншалгашье тус концертын программада яһала оролсоһон байна. Х. Намсараевай «Жоодшо» гэжэ поэмые уншажа, Кяхтын педучилищын студент К. Марзаев ехэ һонирхуулба. Мүн уран уншалгаараа Госбанкын хүдэлмэрилэгшэ М. Тулинова зондо ехэ һайшаагдаба. Тэрэ С. Михалковой «Маленькая хозяйка» гэжэ зохёолые баахан үхибүүдые һажаалдан уншаба.

БМАССР-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин республиканска харалгын түгэсхэлэй концертын эсэстэ ПВЗ-гэй Культурын байшангай хоровой коллектив «Вечер в колхозе» гэжэ хатар танцын ба дуунай зүжэглэмэл үзэгдэл харуулба. Тэрэниие БМАССР-эй габьяата артистын нэрэзэргэдэ хүртэһэн В. И. Хижняков балетмейстер В. С. Соколов хоёр найруулан табиһан байна.

Манай республикын хүдэлмэришэд ба албахаагшадай уранһайханай самодеятельностиин харалгада хамта дээрээ арба мянган хүн хабаадалсаһан байха юм. Ганса городой эмхи зургаануудай уранһайханай самодеятельностьдэ зургаан мянган хүн хабаадалсаа. Республиканска харалгада хабаадаһан коллективүүдэй программань һонирхолтой, һайшаалтай байгаа.

Гэбэшье, тус уранһайханай самодеятельностиин харалгада дутагдалнууд бии байна. Илангаяа хүдөө нютагуудһаа уранһайханай самодеятельностьдэ тон үсөөн зон хабаадаһан байна. Жэшээнь, Баргажанай, Сэлэнгын, Иволгын, Прибайкальска аймагуудһаа республиканска харалгада хабаадагшадай тоо бүришье үсөөн байгаа.

А. Плишкина.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Зэдын аймагай Зэдэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Т. К. Галиченко, Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Ж. Жамсаранова, Улан-Удын Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр А. Н. Эпова, Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн М. И. Жаркова, Кяхтын аймагай Ульяновай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн И. А. Зарубина гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 16 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Баргажанай аймагай Лукшахаан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Я. Л. Гомбоева, мүн энэ аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Б. У. Ринчинова болон бусад оролсоно.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 21 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Курумканай аймагай Курумканска дунда һургуулиин багша Д. Ж. Жамбалова, Бичурын аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн У. И. Разуваева болон бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 59 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 69 хүн шагнагдаһан байна.

Хүдэлмэреэ һайжаруулба

Закаменай аймагай, Енгорбойн сомоной «Сталинай Зам» колхозой клуб хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа һайжаруулба. Энээнһээ урда тээ эндэ культурно-гэгээрэлэй ямаршье хүдэлмэри ябуулагдадаггүй һэн. Гансал кино болоходо клуб нээгдэдэг, тэрээнһээ ондоо һонин лекци болон элидхэл эмхидхэгдэдэггүй байгаа. Мүнөө энэ клуб хүдэлмэрилжэ эхилээ. Эндэ комсомольско залуушуулай хүсөөр уранһайханай самодеятельностиин кружок бии болгогдоо. Клубай хүдэлмэридэ Енгорбойн долоонжэлэй һургуулиин багшанар, һурагшад ба залуу колхознигууд ехэ туһа хүргэнэ. Илангаяа энэ һургуулиин директор Е. Жамсаранова, багшанар А. Манжиханова, В. Степанова, Ц. Ешеева ба бусад клубай хүдэлмэриие һайжаруулхын тула ехэхэн оролдолго гаргана. Тэдэнэй хүсөөр малшадта концерт харуулагдана. Мүнөө үедэ энэ коллектив Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо концерт табиха зорилготой бэлэдхэжэ байна, программадань бурят-монгол, ород арадай дуунууд, шүлэгүүд ба пьесэнүүд бии.

Клубай коллектив дүтын гүүртэ дээрэхи культбазые шефтээ абажа, тэндэ хөөрэлдөө, лекци элидхэлнүүдые эмхидхэжэ эхилээ.

Б. Доржиев.

„Зүүн зүгэй арадуудай ажабайдалдахи агууехэ собы[ти]" гэһэн гаршагтай статья „Нодон Синмун" газетэ то[лилоо]

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Индидэ, Бирмадэ ошоһон тухай, Афганистанда ошохо байһан тухай «Зүүн зүгэй арадуудай ажабайдалдахи агууехэ событи» гэһэн гаршагтай статья «Нодон Синмун» гэжэ газетэ толилоо.

Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй аяншалга уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай. Энэ аяншалга хадаа дурсагдаһан гурбан оронтой Советскэ Союзай хани харилсаа хүгжөөлгэдэ шухала алхам болохоһоо гадна, харин советскэ арадай ... хы Зүүн зүгэй арадуудай хоор... хани харилсаа бэхижүүлгэдэ ... ла алхам болохо байна гэжэ с... соо тэмдэглэгдэнэ.

Советскэ Союзай хүтэлбэри... дэй аяншалгые корейскэ арад... һайшааха зуураа, бүхы дэлх... рэхи эб найрамдалай аша туһа... ветскэ арадай ба Зүүн зүгэй ар... дай хоорондохи хани харилс... бүри бэхижэхыень ба хүгж... үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ.

(ТАСС)

ГДР-эй премьер-министрын нэгэдэхи орлогшоор В. Ульбрихт томилогдобо

ГДР-эй премьер-министрын нэгэдэхи орлогшоор Вальтер Ульбрихтые томилхо гэһэн шиидхэбэри Германска Демократическа Республикын Министрнүүдэй Соведэй Президиум гаргаа. Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ Б. Лейшнер п... ер-министрын орлогшоор томи... доо гэжэ ГДР-эй премьер-мин... рын дэргэдэхи хэблэлэй зур... мэдээсэлые АДН агентство ... жуулба.

(ТАСС)

Францидахи политическэ байдал

Франциин Национальна суглаанай эрхэ түлөөлэлгэ декабриин 2-то болюулагдаха болоо. Министрнүүдэй совет Гүрэнэй соведтэй зүбшэл хэһэнэйнтээ һүүлээр, Национальна суглаанай һунгалтын тодорхой болзор тогтоогоо. Энэ һунгалта январиин 2-то болохо байна.

Алжирта һунгалта үнгэртэхэ тухай асуудалые Министрнүүдэй совет зүбшэн хэлсээ. Энэ һунгалтые үнгэргэлгэ яахадаа иимэ хэсүү асуудал болоноб гэхэдэ, алжирска восстани хэгшэдтэ эсэргүү дайн байлдаантай дашарамдуулагдан Алжирта соносхогдоһон онсо байдал мүнөө хүрэтэр үргэлжэлүүлэгдэһээр юм. «Һунгалта үнгэртэжэ болохоор» Алжирай тиимэ районуудта һунгалта үнгэргэхэ гэжэ Министрнүүдэй совет шиидхээ.

Һунгуулиин кампани декабриин 13-да эхилхэ гэжэ хуулитаар тогтоогдоһон байна. Гэбэшье, үнэндөө Францида һунгалтын урда тээхи тэмсэл эхилээ. Политическэ элдэб партинуудай хүтэлбэрилэгшэд хоорондоо зүбшэлнүүдые хэнэ, һунгуулиин программые бэлэдхэнэ. Жэшээлхэдэ, радикалнуудай партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Мендес-Франс социалистическэ партиин генеральна секретарь Ги Молле гэгшэтэй декабриин 2-то уулзажа, һунгуулиин кампаниин урда тээхи политическэ оршон байдалые зүбшэн хэлсээ. Һунгалтын үедэ социалистическэ партиин баримталха тактикые тодорхойлхын тулада партиин национальна соведэй сесси декабриин 6-да болохо юм.

«Зүүнэй үзэл баримталдаг республиканецуудай нэгэдэлэй» национальна бюрогой заседани декабриин 2-то боложо, Эдгар Фор түрүүлэгшээр һуугаа. Энэ нэгэдэлдэ радикалнуудай парти, «эсэргүүсэлтын демократическа ба социалистическэ союз» (ЮДСР) болон политическэ хэдэн багахан бүлэгүүд ородог байһаниинь мэдээжэ юм. Энэ заседаниин үедэ партиин хүтэлбэриин түлөө партиин вице-түрүүлэгшэ Мендес-Франсын ба «зүүнэй үзэл баримталдаг республиканецуудай» түрүүлэгшэ—Эдгар Форой хоорондо тэмсэл болоһон байна. Эдгар Форые радикалнуудай партиин бюро ... партиһаа гаргаһан байгаа. Гэб... дурсагдаһан нэгэдэлэй түрү... шээр, тэрээниие саашадань ... гэжэ олонхиин дуугаар тус зас... тогтоогоо.

* * *

Национальна суглаае тараа... хай правительствын шиидхэб... буруушааһанайнгаа тэмдэг б... французска правительствын ... гэшүүд Буржес-Монури, Бер... Морис, Жильбер-Жюль боло... форэ гэгшэд тушаалһаа бууха ... та баряа гэжэ урда тээнь мэд... дээ һэн. Тэдэнэр радикаль... партида хамаададаг юм. Гэб... Министрнүүдэй соведэй түрү... Эдгар Фор тэдэнэй тушаалһаа ... хыень зүбшөөгөөгүй. Юуб ... конституциин ёһоор правитель... мүнөөнэй составта ямаршье ... лалта оруулагдаха зэргэгүй ... иимэ оршон байдалай тохёо... байхада правительствын бүх... шүүд өөһэдынгөө тушаалда ... ёһотой гэжэ Фор зааһан бай...

Министрнүүд-радикалнууд На... нальна суглаанда һунгалтын ... һоной һүүлээр шэнэ правитель... байгуулагдатар өөһэдынгөө ... дүүргэхые зүбшөөгөө. Тиихэд... циональна суглаае тара... уламжалан абтажа болохо ... хэбэринүүдые» гаргалтада ... далсахагүйбди гэжэ тэдэнэр ... лээ. Э. Форто эльгээһэн бэшэ... гоо тэдэнэр иигэжэ тэмдэглэнэ. ... рэ хэлэгдэһэн манай тайлбари ... гай түрүүндэ дотоодын хэрэг... министр Буржес-Монурида хам... ха байна. Юуб гэхэдэ, һунгуу... кампани, һунгалта үнгэрэлгэ, ... нэй министерствын ажал-ябуу... нягта холбоотой байна. Ти... Буржес-Монури ээлжээтэ «ам... та» үгэхэ эрилтэ хэһэн байна.

«Журналь Офисьель» мү... декрет толилоо. Тэрээн соонь ... жэ хэлэгдэнэ: «Дотоодын хэ... дэй министрын уялгые саг ... дүүргэхыень Министрнүүдэй со... түрүүлэгшэ Эдгар Форто да... даба».

(ТАСС)

Туйлаһан амжалтануудаа улам арьбадхахабди

Колхознигуудай хамтын суглаанһаа

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз Сэлэнгын аймагай томохон колхозуудай нэгэн юм. Энэ колхозой ниитын ажахы жэлһээ жэлдэ улам хүгжэжэ, колхознигуудайнь байдал улам һайжаржа байдаг. Тус колхозой ажахын гол һалбари малажал болоно. Иимэһээ эндэхи колхознигууд адуу малай, илангаяа хонидой ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго урдаа табиһан байгаа. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска болон январска Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдээр табигдаһан зорилгые эндэхид һайнаар дүүргэжэ байна. Һаяхан энэ колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан болобо. Тус суглаан дээрэ колхознигууд ажахын үнгэрһэн жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэбэ. Колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Очиров энэ асуудалаар элидхэл хээ.

—Хүдөө ажахые түсэблэлгын шэнэ гуримай ёһоор манай колхозой гэшүүд мяха абаха, һү һааха, нооһо хайшалха хэмжээ-ябуулта баталан абаһан байна. Тэрэнэй ёһоор эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 10,2 центнер мяха абаха, 35,9 центнер һү һааха, 149 килограмм нооһо хайшалха ёһотой байгаабди,—гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.—Эды зэргээр продуктнуудые эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһээ абаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Энээниие манай колхознигууд һайса ойлгожо, ажахын үнгэрһэн жэлэй туршада оролдосотойгоор хүдэлмэрилһэн байна. Энээниие ажахын жэлэй дүнгүүд гэршэлнэ.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 26,5 центнер мяха абаһан, 40,8 центнер һү һааһан, 140 килограмм нооһо хайшалһан байнабди. Һү һааха, мяха абаха, нооһо хайшалха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэнэйнгээ ашаар гүрэндэ түсэбһөө гадуур 300 килограмм нооһо тушааһан байнабди. Гадна, 240 центнер мяха дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр гүрэндөө худалдаабди. Мүн тэрэшэлэн хараалһан хэмжээнһээ ханигүй ехэ һү гүрэндөө тушаагаабди.

Энэ зарим тэды амжалтануудые тэмдэглээд, нүхэр Очиров ниитын ажахые хүгжөөлгэдэ бии байһан дутуу дунданиудые элирүүлжэ, тэдэниие эрид шууд усадхаха тухай хэлэбэ.

Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз малажалай бүхы һалбари, илангаяа нарин, нарибтар нооһотой хони олоор үсхэбэрилхэ арга боломжотой байбашье, энэ шухала хэрэгээ мүнөө жэлдэ хангалтагүйгөөр шиидхээ. Ушар юуб гэхэдэ, энэ колхоз хони үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб 87 процент дүүргэһэн байха юм. Гадна, хонин бүриһөө бага нооһон хайшалагдадаг зандаа. Бүхы колхозоороо хонин бүриһөө 2 килограмм 600 грамм нооһо хайшалаабди. Зарим отарын хонишод бүри бага нооһо хайшалба.

—Манай колхозой зарим хонишод, жэшээлхэдэ, нүхэд Бадмаев, Дондуков адуулжа байһан хонидойнгоо тус бүриһөөнь 2,3—2,6 килограмм нооһо хайшалһан байна. Тиихэдэ хонишод Шарапов, Доржиев хонин бүриһөө 1,8—2 килограмм нооһо хайшалаа. Гэхэтэй хамта эдэ хоёр отара адли байдалда байдаг. Хонидыншье нэгэ үүлтэрэй. Теэд эдэнэй ажалайнь дүнгүүд ондо ондоо байдаг. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, нүхэд Шарапов Доржиев хоёр хонидоо муугаар харууһална. Тиимэһээ эдэнэй харууһалдаг хонид үбэлдөө ехээр турадаг, нооһо багатай байдаг. Иимэ баримтануудые тоолохо болоо һаа, манай эндэ аргагүй олон, — гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн колхознигууд хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлбэ.

— Малажалһаа, илангаяа хони үсхэбэрилгэһөө тон бага олзо доход абтана. Малһаа ашаг шэмэ улам ехээр абаха арга боломжо манайда хүсэд бии. Хониной тоо толгой олошоруулха жэлэйнгээ түсэб дүүргэжэ шадаагүйбди. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, эхэ хонид олоор һубайржа, үсөөн түл абтаһан байха юм. 100 эхэ хонин бүриһөө оройдоо 76 хурьга абаабди. Хонидойнгоо олонхииень хабар орой, зун хурьгалуулнабди. Тиимэһээ апрель—май һарада гараһан хурьгад олоороо гарзална. Ерэхэ жэлдэ бүхы эхэ хонидоо эртэ хурьгалуулдаг болохобди, — гэжэ түрүүлэгшын орлогшо Т. Данзанов хэлэбэ.

Энэ колхоз бэлшээреэр, илангаяа хадалиг газарай бэлшээреэр, уһаар элбэг юм. Иимэ бэлшээринүүдтэ хонид һайнаар эдеэлдэг. Гэбэшье, иимэ бэлшээринүүд эндэ эмхи гуримгүйгөөр ашаглагдана.

— Колхозой отаранууд нэгэ газарта таба зургаан жэл соо байрладаг. Энэ ехэ буруу. Читын областиин хонишод хирэ хирэ болоод лэ бэлшээринүүдээ һэлгүүлхын тулада нүүжэ байдаг. Читынхидэй энэ дүй дүршэлые хонишод ажалдаа хэрэглэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Шэнэ Зам гэжэ нютагта отаранууд арбаад жэлэй туршада байна, — гэжэ Н. Шарапов хэлэбэ. Гадна, «колхозой зоотехнигууд Борисов Воробьев гэгшэд отарануудаар үсөө ябадаг, ябахадаашье мүртэй туһаламжа үзүүлдэггүй» гэжэ энэ нүхэр шүүмжэлбэ.

— Хонидой олоор һубайрһанда техник-үрэжүүлэгшэ ехэхэн зэмэтэй. Юуб гэхэдэ, техник Д. Дагбаев ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, ороондо ороһон гү, али ороогүй хонидые муугаар бүридхэнэ. Тиин энэ хүнэй гэмээр аяар 600 эхэ хонид эртэ намартаа ороондо оруулагдаагүй, — гэжэ колхозник Шойнжонов тэмдэглэбэ.

Мүнөө жэлдэ колхоз нёдондоной хидо орходоо 70 мянган литр һү ехээр һаагаа. Энэнь тон һайшаалтай гээшэ. Һаалишад энэ амжалтаяа саашадань улам арьбадхахын түлөө оролдохоор зэһэнхэй.

— Хэрбээ үнеэдээ бүхэли жэл соо концентрированнэ болон шэмэтэ тэжээлээр эдеэлүүлжэ байгаа һаа, бүри ехэ һү һааха һэмди. Теэд манай колхоз иимэ тэжээл мүнөө жэлдэ багаар бэлэдхээ. Саашадаа кукурузын силос ехээр бэлэдхэжэ, үнеэдтээ эдюулхын тула манай фермын һаалишад 36 гектарта кукуруза тарижа, һайнаар ургуулха уялга абанхай. Энэ уялгаяа дүүргэхын тула үбэлдөө кукурузын полидо наг шэбхэ, шубуунай аргал гаргахабди, саһа ехээр тогтоохобди. Энэ хүдэлмэри мүнөө захалаа, — гэжэ племенной фермые даагша нүхэр Данжаев хэлэбэ. Гахай олоор үсхэбэрилжэ, гахайн тарган мяха гүрэндэ ехээр тушаадаг болохо тухай олон колхознигууд хэлээ. Юуб гэхэдэ, тус колхоз ажахын үнгэрэгшэ жэлэй туршада оройдоо 20 гахай гүрэндэ тушааһан байха юм. Имагтал тэжээл багаар бэлэдхэгдэдэг дээрэһээ гахайнууд шахагданагүй. «Миний багсаахада колхознай жэл бүри 100-һаа үсөөн бэшэ гахай шахаха аргатай. Гансал силос, таряанай үлээдэһэ ехээр бэлэдхэхэ шухала. Гадна, колхозой правлени гахайн фермэдэ хүдэлдэг хүнүүдые ямаршье шалтагаангүйгөөр хододоо һэлгүүлнэ»—гэжэ колхозой зоотехник нүхэр Борисов шүүмжэлбэ.

Гадна, нүхэр Борисов шубуунай фермын ажалые шүүмжэлбэ. Үнэхөөрөө, энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд шубуу үсхэбэрилгэдэ хайша... гээр хандадаг юм. Шубууды... жээлээр хүсэд ханганагүй. Эн... эсэстэ колхоз үндэгэлдэг тах... риһөө жэлэй туршада 75 ... абаа. Эндэ тахяаһаа бэшэ ... шубуун үсхэбэрилэгдэнэгүй.

Үгэ хэлэһэн колхознигууд ... Гомбоев, Галданов болон бус... хозой фермэнүүдэй, бригада... хоорондо социалистическэ мү... хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ... шүүмжэлбэ. Малшадай, т... ажалай бригадынхидай дунда... тэ-политическэ хүдэлмэриин ... нөөр ябуулагдадаг һаа, колхо... ехэ амжалта туйлаха һэн.

Мүн зарим колхознигууд С... гын МТС-эй тракторна бригад... дай ажалай дутуу дунданууд... саар шүүмжэлбэ.

Элидхэл тушаа хамта 10 ... хүн үгэ хэлээ. Зүбшэн хэл... асуудал тушаа тусхай шиид... абаха зуураа, колхозой гэшүү... ондо һү, мяха, нооһо абаха т... заатагүй дүүргэхэ уялга абаб... на, адуу малаа тэжээлээр ... хангахын тула 65 мянган ... үбһэ, 38 мянган центнер ... 6830 килограмм концентри... тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн шиид... абтаа.

Һүүлээрнь колхозой түрүү... Хүдөө ажахын бүхэсоюзна ... кын медальнууд ба үнэтэ ш... барюулагдаба.

Редактор Д. Л. ЛОБСА...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32.67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00628. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №